

**Міністерство освіти і науки України
Миколаївський національний аграрний університет**

**Навчально-науковий інститут економіки та управління
Обліково-фінансовий факультет**

Кафедра обліку і оподаткування

АУДИТ

**Методичні рекомендації для практичних
занять здобувачів вищої освіти освітнього
ступеня «Бакалавр» спеціальності 072 «Фінанси,
банківська справа та страхування»
денної форми навчання**

**Миколаїв
2021**

УДК 336.225.674

А 93

Друкується за рішенням науково-методичної комісії обліково-фінансового факультету Миколаївського національного аграрного університету від 18.02.2021 р., протокол № 8.

Укладачі:

- М. В. Дубініна – д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування, Миколаївський національний аграрний університет
- Ю. Ю. Чебан – канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування, Миколаївський національний аграрний університет
- Л. А. Козаченко – канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування, Миколаївський національний аграрний університет
- А. Г. Костирко – канд. екон. наук, старший викладач кафедри обліку і оподаткування, Миколаївський національний аграрний університет.

Рецензенти:

- Н.В. Каткова – канд. екон. наук, доцент, професор кафедри «Облік і економічний аналіз», Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
- Т. І. Лункіна – д-р екон. наук, доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Миколаївський національний аграрний університет.

© Миколаївський національний аграрний університет, 2021
© Дубініна М.В., Чебан Ю.Ю.,
Козаченко Л. А., Костирко А. Г., 2021

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	4
ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.....	6
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АУДИТУ	6
Тема 1. Суть і предмет аудиту	6
Тема 2. Регулювання аудиторської діяльності та її інформаційне забезпечення	15
Тема 3. Методи аудиту фінансової звітності та критерії її оцінювання	19
Тема 4. Аудиторський ризик і оцінювання системи внутрішнього контролю і аудиту	25
Тема 5. Планування аудиту	32
Тема 6. Аудиторські докази та робочі документи аудитора	36
Контрольні тести модуля 1	42
 ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ... ..	56
Тема 7. Аудит фінансової звітності	56
Тема 8. Аудиторський звіт та інші підсумкові документи.....	63
Тема 9. Підсумковий контроль	69
Тема 10. Реалізація матеріалів аудиту	71
Тема 11. Аудиторські послуги, їх об'єкти і види	73
Контрольні тести модуля 2	77
 ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ВНУТРІШНІЙ АУДИТ	90
Тема 12. Внутрішній аудит: його сутність, об'єкти і суб'єкти	90
Тема 13. Методичні прийоми внутрішнього аудиту	96
Тема 14. Реалізація матеріалів внутрішнього аудиту	100
Контрольні тести модуля 3	103
 ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	107
ПОРЯДОК ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	109
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ	111

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Глобалізаційні процеси та розширення взаємозв'язків вітчизняних підприємств у міжнародному бізнесі формують нові умови господарювання, за яких аудит стає ефективним інструментом забезпечення якості та достовірності фінансової й нефінансової інформації, яка міститься у звітах підприємств. Незалежний аудит дає змогу керівникам цих підприємств залучати додаткові фінансові ресурси для розширення бізнесу та підвищення прибутковості власного капіталу. Окрім цього, актуалізується й поняття податкового аудиту, особливо у частині контролю результатів зовнішньоекономічної діяльності підприємств. Також підвищується інтерес до результатів аудиту з боку банківських установ і страхових компаній, що призводить до необхідності поглиблення знань здобувачів вищої освіти. Об'єктивна потреба в набутті здобувачами вищої освіти нових знань з дисципліни контрольного спрямування, зокрема аудиту, обумовлює актуальність даних методичних рекомендацій.

Методичні рекомендації для практичних занять з курсу «Аудит» розраховані на здобувачів вищої освіти ступеня «Бакалавр» освітньо-професійної-програми «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Метою курсу «Аудит» є формування системи базових теоретичних знань та набуття здобувачами вищої освіти практичних навичок аудиту, надання інших видів аудиторських послуг для забезпечення системи управління підприємств та зовнішніх користувачів необхідною інформацією, визначення ролі аудиту для розвитку сучасних ринкових відносин, а також вивчення практичного досвіду аудиторської діяльності.

Результатом навчання здобувачів вищої освіти мають стати знання та розуміння економічних категорій, законів, причинно-наслідкових та функціональних зв'язків, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем, володіння методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування, усвідомлення сутності об'єктів аналізу та аудиту, розуміння їх ролі і місця в господарській діяльності підприємств та установ, володіння методичним інструментарієм аналізу та аудиту господарської діяльності підприємств та банківських установ, розуміння особливостей практики здійснення аналізу, у тому числі фінансового аналізу, та аудиту підприємств, установ та

організацій різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності.

Виконання практичних завдань з аудиту формують у здобувачів вищої освіти навички проведення аудиторської перевірки відповідно до Міжнародних стандартів аудиту, оцінки фінансової стійкості ділових партнерів, що є однією з важливих умов підприємництва в умовах ринку.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АУДИТУ

Практичне заняття №1

Тема 1. Суть і предмет аудиту

План

1. Становлення та розвиток аудиту в світі і Україні.
2. Класифікація аудиту.
3. Основні принципи аудиту, предмет та об'єкти аудиту.
4. Відмінність аудиту від ревізії фінансово-господарської діяльності.

Мета заняття:

- довести до здобувачів вищої освіти основні вимоги щодо підготовки до практичних занять;
- ознайомити здобувачів вищої освіти з програмою самостійної роботи і формою звітування щодо неї;
- закріпити знання щодо теорій виникнення аудиту;
- сформулювати уявлення про періодизацію розвитку аудиту в світі та в Україні;
- проаналізувати зміст постулатів аудиту;
- виконати передбачені практичні завдання.

Завдання 1.1

Питання для обговорення в аудиторії:

1. Обґрунтувати потребу розвитку аудиту в світі.
2. Розкрити зміст поняття «аудит».
3. Охарактеризувати етапи розвитку аудиту.
4. Навести і охарактеризувати постулати аудиту.
5. Охарактеризувати види аудиту за об'єктами.
6. Що є спільним і що відмінним між зовнішнім і внутрішнім аудитом?
7. Чи може аудит бути добровільним?
8. В яких випадках аудит є обов'язковим?
9. Що є предметом аудиту?
10. Розкрити поняття «об'єкт» і охарактеризувати об'єкти аудиту.

11. Охарактеризувати етичні принципи аудиту.
12. Дати характеристику методологічним принципам аудиту.
13. Основні відмінності аудиту від інших форм фінансового контролю.

Завдання 1.2

1. Виписати і проаналізувати тлумачення поняття «аудит» в законодавчих та нормативно-правових документах різних держав (табл. 1.1).
2. Визначити, в законодавчих та нормативно-правових документах якої держави найбільш повно розкрито це поняття?
3. Результати оформити письмо за зразком (табл.1.1).

Таблиця 1.1 Визначення терміну «аудит» в законодавчих та нормативно-правових документах різних держав

№	Законодавчий, нормативно-правовий документ	Визначення
---	--	------------

Завдання 1.3

Пов'язати види звітності суб'єктів господарювання з її користувачами (табл. 1.2)

Таблиця 1.2 Основні користувачі інформації

Види звітності	Користувачі звітної інформації
1. Фінансова звітність	А. Менеджери підприємства
2. Податкова звітність	Б. Податкові органи
3. Внутрішня звітність	В. Правоохоронні органи у ході судово-бухгалтерської експертизи
4. Фінансова звітність та бухгалтерська інформація	Г. Інвестори, кредитори та інші зацікавлені особи
5. Спеціальна звітність	Д. Регулюючі органи (Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг)

Завдання 1.4

За наведеними нижче характеристиками визначити метод господарського контролю. Результати представити у вигляді таблиці.

Таблиця 1.3 Характеристика методів господарського контролю

Ревізія	Аудит	Судова-бухгалтерська експертиза	Інвентаризація

Вихідні дані:

1. Незалежна форма господарського контролю.
2. Підставою для проведення є постанова органу слідства.
3. Завданням є збереження державної власності, попередження і профілактика зловживань.
4. Здійснюється на добровільних засадах.
5. Мета – виявлення фактичної наявності об'єкта перевірки.
6. Контроль примусовий, здійснюється за розпорядженням вищестоящих органів.
7. Є слідчою дією, яка призначається після порушення кримінальної справи.
8. Здійснюється для контролю за діяльністю матеріально відповідальних осіб.
9. Здійснюється на договірних засадах.
10. Діяльність посадової особи обмежується рамками матеріалів, надісланих йому слідчим.
11. Проводиться тільки після здійснення господарської операції.
12. Посадова особа не може здійснювати ніяких самостійних дій щодо збору і пошуку додаткових матеріалів.
13. Посадова особа має право вилучати документи, опечатувати місця зберігання матеріальних цінностей, коштів і документів.
14. Спосіб доведення протиправних дій осіб, проти яких порушено кримінальну справу.
15. В результаті перевірки складається інвентаризаційний опис.
16. Здійснюється за планом роботи контролюючого органу без погодження з керівником підприємства, що контролюється.
17. Організація і регулювання здійснюється державними органами.
18. Здійснюється тільки на державних підприємствах в обов'язковому порядку.

Завдання 1.5

Здійснити класифікацію об'єктів аудиту. Результати оформити у вигляді таблиці 1.4.

Таблиця 1.4 Класифікація об'єктів аудиту за видами

Активи	Пасиви	Господарські процеси	Економічні результати діяльності	Організаційні форми управління	Методи управління	Функції управління
1	2	3	4	5	6	7
...						

Вихідні дані:

1. Поточні зобов'язання за розрахунками з бюджетом.
2. Дебіторська заборгованість.
3. Планування.
4. Фінансова звітність.
5. Основні засоби.
6. Система мотивації праці.
7. Пайовий капітал.
8. Собівартість продукції.
9. Обсяг виробництва продукції.
10. Продуктивність праці.
11. Реалізація продукції.
12. Витрати виробництва.
13. Грошові кошти.
14. Проект впровадження автоматизації обліку.
15. Рентабельність.
16. Довгострокові зобов'язання.
17. Організаційна структура виробництва.
18. Резервний капітал.
19. Внутрішній аудит.
20. Структура апарату управління.
21. Ефективність використання ресурсів.
22. Запаси.
23. Бізнес-план.
24. Система стимулювання виробництва.

- 25. Облік.
- 26. Векселі видані.
- 27. Необоротні активи.
- 28. Контроль.

Завдання 1.6

Використовуючи дані таблиці 1.5, проаналізуйте подані ситуації і віднесіть їх до умов виконання аудитором. Результати дослідження оформити у вигляді таблиці.

Таблиця 1.5 Умови виконання аудитора

Ситуації	Аудитор зобов'язаний, аудитор заборонено, інше
1	2
Підвищувати кваліфікацію, підтверджуючи це екзаменами	
Відмовлятися від навчання, що проводиться за вимогою аудиторської фірми	
Розривати в ході перевірки трудовий договір з фірмою	
Володіти акціями та облігаціями або бути співвласником фірми, в якій проводиться аудит	
Сприяти укріпленню і зростанню власності клієнта	
Розголошувати розмір своєї заробітної плати	
Здати всі документи, що пов'язані з аудиторською перевіркою, після її завершення	
Використовувати свої відносини з клієнтом у своїх власних цілях, а також скористатися із знання комерційної таємниці у власних інтересах	
Надавати послуги, що виходять за межі його професійної компетенції	
Відмовити клієнтові в наданні послуг, що сприятимуть порушенням фінансово-господарської діяльності	
Обговорювати з клієнтом умови оплати праці і вести грошові розрахунки з ним	

Продовження табл. 1.5

1	2
Повідомляти будь-яку інформацію про фінансово-господарську діяльність клієнта (крім визначених законодавством випадків)	
Включати до договору про аудит перелік адміністраторів підприємства, яким аудитор може повідомляти отримані в ході перевірки відомості	
Працювати в суворій відповідності із законодавчими нормами, теперішнім етичним кодексом і укладеними договорами	
Визнати за аудиторською фірмою право одностороннього розірвання з ним трудового договору	
Рекомендувати клієнтові у випадку знаходження господарчих та карних порушень зробити відповідну заяву до судово-слідчих органів	

Завдання 1.7

Стівен, власник невеликої компанії, попросив приватного аудитора Томсона, провести аудит компанії. Стівен сказав Томсону, що аудит повинен бути завершений до того часу, коли буде необхідно подавати фінансову звітність, яка пройшла аудит, до банку як частину документації на одержання кредиту. Томсон відразу прийняв пропозицію та дав згоду надати аудиторський звіт протягом 3 тижнів. Стівен погодився заплатити Томсону обговорену суму плюс премію, якщо кредит буде надано.

Томсон найняв двох студентів, які вивчають бухгалтерський облік, для проведення аудиту та декілька годин розповідав їм, що вони повинні робити. Томсон попередив студентів, щоб вони не витрачали часу на вивчення системи внутрішнього контролю, а замість того сконцентрували свою увагу підтвердженні точності цифр рахунків Головної книги та на сумуванні даних бухгалтерських проводок і фінансових звітах компанії. Студенти виконали інструкції Томсона та через 2 тижня передали Томсону фінансові звіти, в яких не було відміток про перевірку. Томсон продивився звіти та підготував безумовний аудиторський звіт. Цей документ не містив посилань на загальноприйняті принципи бухгалтерського обліку та на відповідне застосування цих принципів.

Необхідно:

Охарактеризуйте загальноприйняті принципи аудиту та вкажіть яким чином дії Томсона призвели до порушення відповідності щодо кожного стандарту.

Результати оформіть у вигляді таблиці.

Таблиця 1.6 Порівняння загальноприйнятих принципів аудиту із діями Томсона

Дії Томсона, що привели до порушення	Короткий зміст загальноприйнятих принципів

Завдання 1.8

Розгляньте наведені ситуації і вкажіть, чи порушуються принципи професійної етики. Якщо так, то які саме.

1. Аудитор фірми «Поділля-Аудит», що здійснював перевірку ПАТ «Корпус», в минулому році надав інформацію про результати перевірки аудиторів фірми «Аудит-Плюс», що здійснює перевірку ПАТ «Корпус» в цьому році без згоди на це клієнта.

2. Аудиторська фірма придбала канцтовари на правах дилера.

3. Аудитор вимагав надання йому інформації, що складає комерційну таємницю підприємства, посилаючись на те, що інакше не зможе скласти об'єктивний звіт.

4. Аудиторська фірма призначила проводити аудит основних засобів на підприємстві «Норд» аудитора, який до цього часу не здійснював аудит і був стажистом у інших аудиторів.

5. Аудитор зробив зауваження бухгалтерам фірми-клієнта за неправильне ведення бухгалтерського обліку.

6. Аудитор вимагав від бухгалтерів фірми-клієнта надати необхідні йому документи в дуже короткі строки.

7. На прохання касира аудитор не повідомив керівника про здійснені касиром зловживання за умови, що той виправить скоєне.

8. Аудитор склав аудиторський звіт, не враховуючи багатьох аспектів роботи клієнта.

9. Аудитор погодився не враховувати деякі недоліки роботи підприємства при складанні аудиторського звіту у разі підвищення його гонорару.

10. Аудитор погодився за додаткову оплату допомогти виправити помилки бухгалтера до того, як складе аудиторський звіт.

11. Свої поради щодо поліпшення роботи аудитор доніс до клієнта у наказовій формі.

12. За згодою зборів акціонерів аудитор оприлюднив частину інформації щодо роботи клієнта ПАТ «Шлях», згоди керівництва при цьому він не отримав.

13. Аудитор розповсюдив інформацію про негативну роботу свого колеги-аудитора, внаслідок чого залучив декілька клієнтів свого колеги.

14. Вивчаючи документи, аудитор побачив можливість примножити кошти клієнта, але не повідомив про це клієнта.

15. Після закінчення аудиту клієнт подарував аудитору цінний подарунок в знак вдячності за гарну роботу. Аудитор подарунок прийняв.

16. Після виявлення карних порушень аудитор рекомендував клієнтові подати відповідну заяву до судово-слідчих органів.

17. Після завершення перевірки аудитор залишив у себе всі свої записи, пов'язані з аудиторською перевіркою клієнта.

18. Аудитор розірвав трудовий договір із своєю фірмою, не завершивши розпочатий аудит клієнта.

19. Аудитор надав інформацію головному бухгалтеру щодо результатів аудиту основних засобів.

20. Банк звернувся до аудиторської фірми з проханням викрити шахрайство одного зі своїх клієнтів. Аудиторська фірма погодилась виконати замовлення.

Завдання 1.9

Аудиторська фірма отримала дві пропозиції щодо проведення перевірок: від фірми «Оріон» і від фірми «Леон».

Фірма «Оріон» існує на ринку понад п'ять років, обов'язковій аудиторській перевірці, відповідно до критеріїв обов'язковості, не підлягає. За результатами документальної перевірки податковими органами на фірму були накладені штрафні санкції. Погашення заборгованості перед бюджетом за штрафними санкціями приведе до порушення фінансової стійкості організації. Тому фірма «Оріон» вирішила звернутися до аудиторської фірми з метою зменшення розміру штрафних санкцій, накладених податковою інспекцією.

Фірма «Леон» існує на ринку три роки. Як підприємство з участю

іноземного капіталу вона підлягала обов'язковій аудиторській перевірці. Але у цьому році фірма «Леон» вирішила змінити аудиторську фірму та звернулася з пропозицією про укладення договору на перевірку бухгалтерської звітності у іншу аудиторську фірму. Фірма «Леон» пропонує за договором за послуги заплатити аудиторській фірмі 7800 грн.

Аудиторська фірма має обмеження щодо кількості штатних співробітників. При укладенні договорів за двома пропозиціями їм необхідно залучити позаштатних співробітників.

Необхідно визначити, чи слід приймати аудиторській фірмі обидві пропозиції, а якщо необхідно прийняти одну, то яку.

Практичне заняття №2

Тема 2. Регулювання аудиторської діяльності та її інформаційне забезпечення

План

1. Регулювання аудиторської діяльності в Україні.
2. Міжнародні стандарти аудиту та їх характеристика.
3. Суб'єкти регулювання аудиторської діяльності.
4. Суб'єкти аудиторської діяльності.
5. Інформаційне забезпечення аудиту.

Мета заняття:

- закріпити знання щодо основних положень аудиторської діяльності в Україні;
- сформулювати уявлення про організаційне забезпечення і управління аудиторською діяльністю в Україні;
- закріпити знання щодо прав, обов'язків і відповідальності аудиторів;
- сформувати навички роботи з нормативними документами з аудиторської діяльності;
- виконати передбачені практичні завдання.

Завдання 2.1

Питання для обговорення в аудиторії:

1. Розкрити зміст поняття «аудиторська діяльність».
2. Характеристика рівнів регулювання аудиторської діяльності в Україні.
3. Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю: його структура і функції.
4. Аудиторська палата України: її склад та функції.
5. Спілка аудиторів України: її функціональне призначення.
6. Характеристика Міжнародних стандартів аудиту.
7. Хто може бути аудитором в Україні?
8. Порядок атестації аудиторів України.
9. Процедури реєстрації суб'єктів аудиторської діяльності.
10. Права та обов'язки суб'єктів аудиторської діяльності.

Завдання 2.2

Визначте правомірність допуску до атестації аудиторів таких осіб:

1. Громадянка України, що пропрацювала 3 роки на посаді головного бухгалтера, 2 роки помічником аудитора, має вищу освіту і склала кваліфікаційний іспит.
2. Студент 5-го курсу юридичного університету, що має 4 роки стажу роботи юристом, підтвердив високий рівень теоретичних знань за усіма напрямками, визначеними законодавством.
3. Бухгалтер фірми «Вояж», що закінчив Гарвардський університет і має 3 роки стажу роботи стажистом бухгалтера в США, підтвердив високий рівень теоретичних знань і професійної компетентності.
4. Жінка-юрист, що має 14 років стажу, з яких 3 роки була у декретній відпустці, має вищу освіту, успішно склала кваліфікаційний іспит, пройшла стажування протягом 4 років у суб'єкта аудиторської діяльності.
5. Менеджер фірми «Оптіма» зі стажем 16 років, яка попрацювала 4 роки помічником аудитора і має вищу освіту за спеціальністю «Облік і аудит», успішно склала кваліфікаційний іспит.
6. Заступник директора консалтингової компанії зі стажем роботи на цій посаді 16 років, який має вищу освіту, пройшов стажування у суб'єкта аудиторської діяльності протягом 5 років та у 2011 році успішно склав іспити з теоретичних знань та кваліфікаційний іспит.
7. Економіст фірми «Мрія» зі стажем роботи 16 років, який має вищу освіту, успішно склав кваліфікаційний іспит у 2018 році і пройшов стажування у суб'єкта аудиторської діяльності протягом 3,5 років.
8. Вихователь школи-інтернат, яка має стаж роботи на цій посаді 20 років, має вищу освіту, успішно склала іспити з теоретичних знань та кваліфікаційний іспит у 2017 році і пропрацювала помічником аудитора 4 роки.
9. Асистент аудитора, який має стаж роботи на цій посаді 4 роки, має вищу освіту і у 2017 році успішно склав кваліфікаційний іспит.
10. Головний бухгалтер фірми «Аудит», який має вищу освіту, зі стажем роботи на цій посаді 3 роки та має свідоцтво про складання іспитів з теоретичних знань і кваліфікаційного іспиту у 2016 році.
11. Фінансист фірми «Аліса» зі стажем роботи на цій посаді 16 років і має свідоцтво про складання кваліфікаційного іспиту.

Завдання 2.3

На підставі наведених витягів із проектів Статуту, установчого договору та даних про склад засновників фірми визначте і поясніть, чи мають право зазначені фірми займатися аудитом. (При відповіді слід посилатись на відповідні нормативні документи).

Ситуація 1. Витяг із Статуту аудиторської фірми «Консалтинг».

Діяльність аудиторської фірми «Консалтинг» передбачає:

- складання аналітичних таблиць;
- ведення бухгалтерського обліку;
- консультації з оподаткування.

Ситуація 2. Витяг із Статуту аудиторської фірми «Аудит-ЛГ».

Діяльність аудиторської фірми «Аудит-ЛГ» передбачає:

- аудит;
- супутні аудиту роботи;
- рекламну діяльність;
- видання інструктивних матеріалів.

Ситуація 3. Витяг із Статуту аудиторської фірми «Діоніс».

Діяльність аудиторської фірми «Діоніс» передбачає:

- аудит;
- супутні аудиту роботи;
- забезпечення інструктивними матеріалами своєї фірми;
- торгівля канцелярськими товарами.

Ситуація 4. Витяг із Статуту аудиторської фірми «Аудит».

Діяльність аудиторської фірми «Аудит» передбачає:

- аудит;
- розробку програмного забезпечення;
- супутні аудиту роботи;
- дослідницькі роботи.

Ситуація 5. Витяг із Статуту аудиторської фірми «Імпульс».

Діяльність аудиторської фірми «Імпульс» передбачає:

- аудит;
- аудиторські послуги;
- консультації щодо створення комерційних підприємств.

Ситуація 6. Аудиторська фірма «Аудит-місто» зареєстрована 01.02.20 р., до реєстру АПУ внесена 01.05.20 р. Аудитом та наданням супутніх аудиту послуг фірма займалася починаючи з лютого 2020 року.

Завдання 2.4

Дати характеристику видів відповідальності аудитора суб'єктів аудиторської діяльності (рис.2.1).

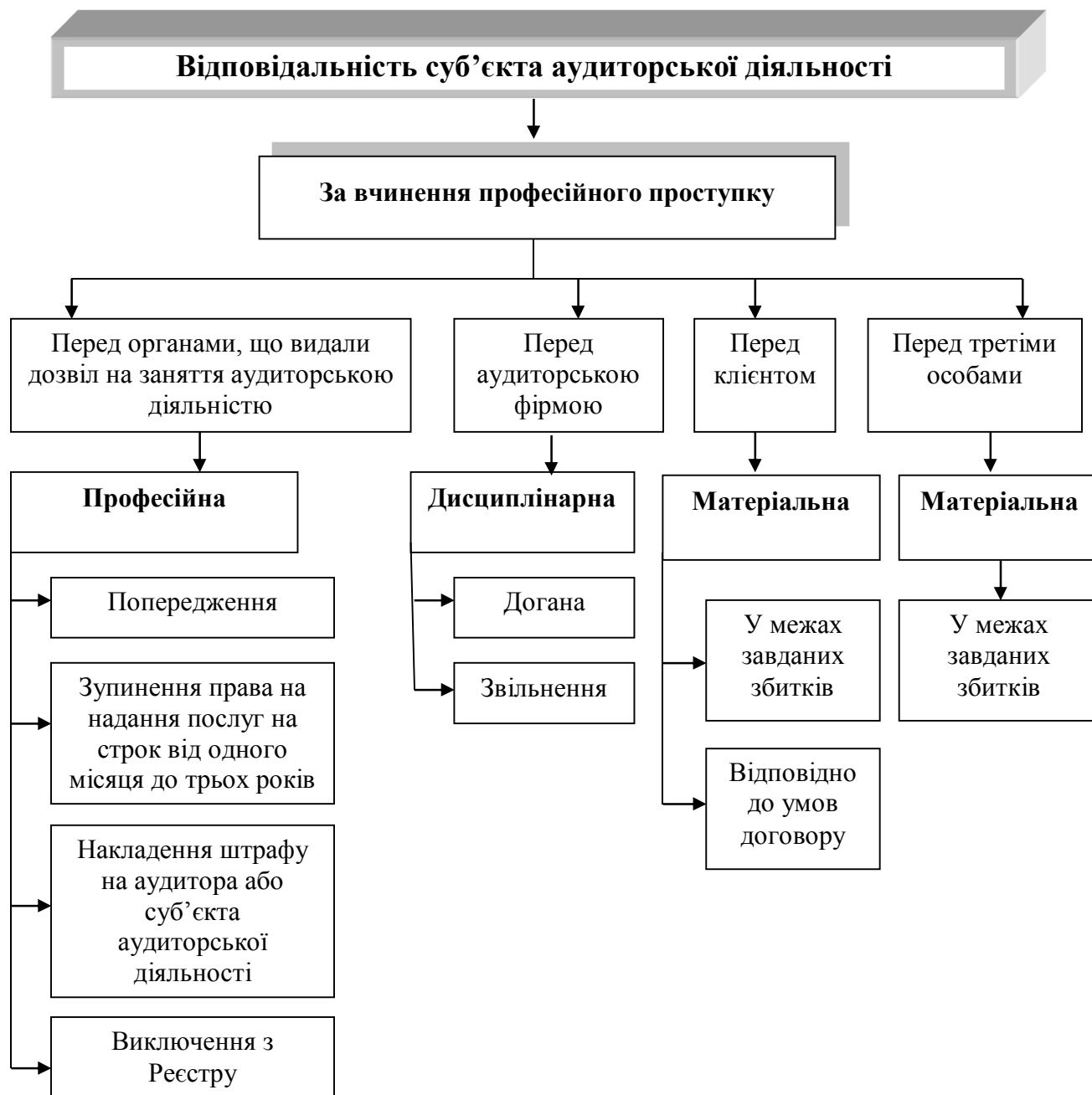

Рисунок 2.1 – Види відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності

Практичне заняття №3

Тема 3. Методи аудиту фінансової звітності та критерії її оцінювання

План

1. Завдання аудиту та їх види.
2. Критерії та методи аудиторської оцінки фінансової звітності.
3. Метод і методичні прийоми аудиту.
4. Аудит у комп'ютерному середовищі.

Мета заняття:

- закріпити знання про завдання аудиту;
- сформуванати навички щодо вибору методів аудиту;
- сформуванати навички щодо розрахунку вартості аудиторських послуг;
- виконати передбачені практичні завдання.

Завдання 3.1

Питання для обговорення в аудиторії:

1. Зазначити і обґрунтувати основні завдання аудиту.
2. Охарактеризувати загальнонаукові і спеціальні методи аудиту.
3. Охарактеризувати методичні прийоми аудиту.
4. Розмежувати методичні прийоми «спостереження» і «обстеження».
5. Розмежувати методичні прийоми «підтвердження» і «опитування».
6. Охарактеризувати види опитування.
7. Дати визначення поняттю «інвентаризація».
8. Які Вам відомі види інвентаризацій?
9. Назвати випадки обов'язкової проведення інвентаризації.
10. Як проводиться зустрічна перевірка?
11. Дати характеристику видів документального контролю.
12. Розкрити сутність понять «вибірковий метод аудиту» та «репрезентативність вибіркової сукупності».
13. Зазначити фактори, які впливають на вибір методу аудиту.
14. Особливості аудиту в комп'ютерному середовищі.
15. Програмне забезпечення аудиторської перевірки.
16. Що таке електронний первинний документ?

Завдання 3.2

Пов'язати поняття з їх визначеннями (поставити праворуч від поняття відповідну літеру)

Таблиця 3.1 **Методичні прийоми аудиту та їх характеристика**

Поняття	Визначення
1. Формальна перевірка _____	А. Перевірка різних за своїм характером документів і облікових даних, в яких знайшли відображення господарські операції, що перевіряються
2. Арифметична перевірка _____	Б. Перевірка наявності і достовірності тих реквізитів, які передбачені для даного типу документів
3. Нормативно-правова перевірка _____	В. Перевірка кількісної інформації про рух однорідних цінностей за певний період
4. Зустрічна перевірка _____	Г. Перевірка документів, що здійснюється з метою визначення правильності підрахунків та виявлення зловживань і крадіжок, що приховані за неправильними арифметичними діями
5. Взаємна перевірка _____	Д. Перевірка первинних документів в хронологічній послідовності, при цьому відтворюється надходження та витрачання матеріальних цінностей за кожним артикулом, видом або типовим розміром
6. Контрольне порівняння _____	Е. Перевірка господарських операцій з точки зору їх відповідності різним нормативним актам, інструкціям, стандартам, положенням, діючим законам
7. Відновлення кількісно-сумового обліку _____	Є. Перевірка достовірності і правильності відображених в документах господарських операцій, здійснюється шляхом порівняння даних різних документів, що відносяться до однієї і тієї ж або різних, але взаємопов'язаних господарських операцій та знаходяться в різних підрозділах підприємства, що перевіряється або на інших підприємствах

Завдання 3.3

Необхідно розглянути наведені порушення та вказати, за допомогою якого прийому контролю їх виявлено.

Дані для виконання:

1. На складі готової продукції виявлені надлишки в сумі 4000 грн.
2. Калорійність страв у кафе є нижчою, ніж це вказано у калькуляції.
3. В касових документах є необґрунтовані виправлення.
4. У поточному році підприємство випустило менше продукції ніж у попередньому році.
5. На виробництво продукції витрачається більше сировини, ніж це передбачено нормами.
6. На підприємстві відсутня ліцензія на виробництво продукції, яка підлягає ліцензуванню.
7. На складі були виявлені надлишки сировини.
8. Середня прибутковість підприємства на 50 відсотків менше, ніж середній показник по галузі.
9. Товари, які надійшли на підприємство не відображені в обліку.
10. На підприємстві відбулися зміни у обліковій політиці, які невідображені у відповідному наказі.
11. Завищення норм списання природного убутку на товари.
12. Неправильне нарахування відпускних в розрахунково-платіжній відомості.
13. Відображення в акті виконаних робіт таких обсягів, на які не оформлені наряди.
14. Несвоєчасне оприбуткування готівки в касу.
15. Не відповідність справжньому підпису одержувача коштів у видатковому касовому ордері.
16. Невідповідність даних матеріального звіту про витрачання сировини й матеріалів даним карток складського обліку.
17. Невідповідність реквізитів підприємства та печатки на податковій накладній.
18. Включення у відомість на видачу заробітної плати прізвища працівника, який був прийнятий лише у наступному місяці.
19. Видатковий касовий ордер не містить підпису керівника підприємства, але проставлені підписи одержувача коштів і головного бухгалтера.

20. Записи в звіті про використання коштів, наданих на відрядження або під звіт не відповідають записам наданих виправдовуючих документів про витрачені підзвітні суми.

Завдання 3.4

Необхідно розглянути наведені нижче ситуації та вказати, за допомогою якого прийому контролю виявлено порушення:

Дані для виконання:

1. Бухгалтер підприємства, використавши готівку з каси для особистих потреб, склав видатковий касовий ордер, де вказав, що гроші були передані дочірньому підприємству. В дочірньому підприємстві кошти оприбутковані не були.

2. Відсутній номер і дата на звіті про використання коштів, наданих на відрядження або під звіт.

3. Невідповідність даних платіжної відомості на видачу заробітної плати і табелів по окремих працівниках.

4. В порівняльній відомості, що складена за результатами проведеної інвентаризації неправильно відображена сума природного убутку.

5. Видача готівки з каси була оформлена видатковим касовим ордером за формою, запропонованою новим бухгалтером підприємства.

6. На виготовлення продукції було витрачено більше електроенергії, ніж передбачено за нормами.

Завдання 3.5

Розглянути наведені ситуації та визначити, за допомогою якого методу аудиту встановлено факт порушення:

1. Паливно-мастильні матеріали, що надійшли від постачальника, не оприбутковані.

2. Відображена фіктивна сума авансу постачальнику.

3. Показники рентабельності підприємства набагато нижчі, ніж середній показник по галузі.

4. У всіх видаткових касових ордерах відсутнє санкціонування видачі готівки керівником.

5. У розрахунково-платіжній відомості неправильно визначено суму утримань податку з доходів фізичних осіб.

6. Придбаний малоцінний необоротний актив відображений у складі основних засобів.

7. Виявлено безпідставне отримання страхового відшкодування вартості загиблих посівів зернових культур.

8. В акті на списання матеріальних цінностей завищено витрати фарби на малярні роботи.

9. Виявлено відсутність Головної книги на підприємстві.

Завдання 3.6

Встановити факти порушення вимог нормативно-правових актів за наведеною ситуацією.

Вихідні дані:

Загальне керівництво і відповідальність за організацію інвентаризації несе головний бухгалтер підприємства. Кількість інвентаризація, дата проведення, перелік майна і зобов'язань, що підлягають інвентаризації, визначаються радою ПАТ «Цукровий завод», за винятком нестандартних ситуацій.

Останній інвентаризаційний опис складений за даними попередніх інвентаризацій. У кінці записано прописом кількість сторінок інвентаризаційного опису. виправлення в описах зроблені акуратно. На аркушах опису залишені незаповненими рядки для внесення лишків цінностей. Відсутні підписи матеріально відповідальних осіб. Узагальнення результатів інвентаризації, підготовку пропозицій та висновків здійснює бухгалтерія. Фактична наявність цінностей визначається комісією шляхом перевірки документів. Основні засоби, нематеріальні активи, запаси та інші активи перевіряють за даними складського обліку. При цьому з початку попереднього інвентаризаційного опису переносять дані за згаданими активами, а відтак – звіряють їх з картками складського обліку. Перелік непридатних основних засобів комісія подала у кінці опису.

При інвентаризації розрахунків (дебіторської і кредиторської заборгованості) використовують дані бухгалтерії. В описи вносять інформацію із бухгалтерських реєстрів.

Загальний підсумок інвентаризаційних описів за кількістю і сумою звіряють з даними бухгалтерії. Регулювання інвентаризаційних різниць здійснюється керівником за поданням інвентаризаційних комісій.

Завдання 3.7

Визначити, чи правильними є наступні твердження:

1. При застосуванні комп'ютерних технологій підвищуються вимоги до кваліфікації облікового персоналу.
2. При застосуванні комп'ютерних технологій загальний аудиторський ризик знижується.
3. Автоматизація обліку забезпечує конфіденційність інформації, перешкоджає її втраті.
4. Проведення аудиту в умовах комп'ютерної системи обробки даних потребує залучення кваліфікованого експерта.
5. За умови застосування КСОД підприємством-замовником система внутрішнього контролю може вважатися абсолютно надійною.
6. Застосування автоматизованих систем обліку дозволяє скоротити час на виконання однотипних облікових операцій.
7. Система електронного документообороту підприємства – замовника не забезпечує виявлення осіб, що вчинили порушення.
8. Застосування автоматизованих систем обліку підприємством-клієнтом полегшує проведення аудитором процедур документальної перевірки.
9. Аудит у комп'ютерному середовищі підприємства-замовника вимагає обов'язкового використання аудитором додаткових спеціалізованих програм.
10. Якщо аудитор не користується спеціальною аудиторською програмою, ризик не виявлення становить 100%.

Практичне заняття № 4

Тема 4. Аудиторський ризик і оцінювання системи внутрішнього контролю і аудиту

План

1. Поняття суттєвості помилок в аудиті.
2. Аудиторський ризик та його складові.
3. Розрахунок прийняттого аудиторського ризику.
4. Суть внутрішнього контролю, його мета та завдання.
5. Оцінка ефективності функціонування системи внутрішнього контролю.

Мета заняття:

- сформувані уявлення щодо поняття суттєвості в аудиті;
- сформувані навички визначення суттєвості помилок в ході проведення аудиторської перевірки;
- сформувані уявлення щодо сутності поняття «аудиторський ризик»;
- сформувані навички щодо визначення аудиторського ризику;
- виконати передбачені практичні завдання.

Завдання 4.1

Питання для обговорення в аудиторії:

1. Розкрийте суть поняття «суттєва помилка».
2. Дайте кількісну та якісну характеристику помилки.
3. Що ви розумієте під аудиторським ризиком?
4. Охарактеризуйте властивий ризик.
5. Які фактори впливають на властивий ризик?
6. На що повинен звернути увагу аудитор при дослідженні властивого ризику?
7. Що таке ризик контролю?
8. Чим відрізняється ризик контролю від ризику обліку?
9. В чому полягає тестування величини ризику контролю?
10. В чому полягає ризик невиявлення при проведенні аудиторських процедур?
11. Як оцінюється аудиторський ризик?
12. Наведіть ознаки, що вказують на високу ймовірність наявності помилок.

13. Дайте визначення внутрішнього контролю підприємства.
14. Сформулюйте мету внутрішнього контролю.
15. Хто відповідає за організацію внутрішнього контролю на підприємстві?
16. Назвіть та охарактеризуйте контрольні функції суб'єктів внутрішнього контролю підприємстві.
17. Охарактеризуйте сутність анкетування системи внутрішнього контролю аудитором.

Завдання 4.2

Необхідно встановити, чи вірне дане твердження:

1. Фінансова звітність не може бути вірною на 100 %.
2. Внутрішній ризик може бути зменшений в результаті аудиторської перевірки.
3. Діяльність керівництва фірми здійснює вплив на внутрішній ризик.
4. Внутрішній ризик змінюється в залежності від виду діяльності фірми.
5. Аудитор може знизити ризик при контролі шляхом внесення пропозиції щодо удосконалення (в листах керівництву)
6. Якщо внутрішній і контрольний ризики високі, то також високий і ризик невиявлення помилок.
7. Якщо внутрішній і контрольний ризики низькі, то аудитор може знизити ступень деталізації перевірки.
8. Ризик невиявлення помилок має один і той же рівень для всіх областей перевірки – циклу продажу, реалізації і ін.
9. Аудиторський ризик визначається на завершальному етапі аудиту під час складання аудиторського звіту.

Завдання 4.3

Визначити ризик невиявлення, виходячи з того, що аудитор обчислив внутрішній ризик – 0,75, ризик контролю – 0,3 та планує скористатися максимальним рівнем загального аудиторського ризику.

Завдання 4.4

Визначити прийнятний рівень внутрішнього ризику виходячи з того, що аудитор планує ризик не виявлення – 0,2, обчислив ризик контролю – 0,3 та планує скористатися мінімальним рівнем загального аудиторського ризику.

Завдання 4.5

Прийнятний аудиторський ризик встановлено на рівні 3%. З метою формування плану аудиту і визначення аудиторських процедур необхідно визначити ризик невиявлення помилок. За результатами оцінки визначено величину властивого ризику – 28%. Ризик внутрішнього контролю оцінюється як сумарна величина впливу чинників на систему внутрішнього контролю.

Таблиця 4.1 Чинники впливу на складові аудиторського ризику

№ з/п	Чинники	Оцінка аудитора, %
1.	Наявність служби внутрішнього аудиту та її функції	4,2
2.	Компетентність контрольного персоналу	9,3
3.	Використання контрольних процедур	6,4
4.	Обрана суб'єктом господарювання облікова політика	5,7
5.	Підпорядкованість контрольного персоналу	2,5
6.	Контроль за документами та їх зберіганням	9,3
7.	Складна організаційна структура	1,3
8.	Кадрова політика адміністрації	10,3
9.	Сезонність діяльності	1,2
10.	Санкціонування операцій	3,4
11.	Запланована реалізація масштабного інвестиційного проекту	7,3
12.	Наявність технічних і технологічних засобів контролю	1,3
13.	Наявність логістичної системи	2,5

Завдання 4.6

Виконати тест (табл. 4.2), поставивши позначки напроти наведених нижче тверджень (так – «+», ні – «-»).

Таблиця 4.2 Тест для поточного контролю знань з теми

Відповідь	Твердження
	Чим вищий внутрішній ризик та ризик контролю, тим нижчий повинен бути ризик не виявлення.
	Аудитори зацікавлені в найнижчих значеннях загального аудиторського ризику.
	Аудитор може повністю покладатися на ефективність системи внутрішнього контролю, щоб не виконувати ряд процедур.
	Внутрішній ризик та ризик контролю можуть бути зменшеними.
	Ризик не виявлення ніколи не дорівнює нулю.
	Визначення загального аудиторського ризику допомагає уникнути підприємницького ризику.
	Внутрішній ризик і ризик контролю не залежать від аудитора.
	Неможливо дати позитивний аудиторський звіт в умовах високого внутрішнього ризику та ризику контролю.
	Якщо рівень ризику контролю виявиться завищеним на етапі планування, то аудитору необхідно виконати додаткові процедури.
	Чи можна вважати фактором підвищення ризику контролю зміну облікової політики підприємства?

Завдання 4.7

Фірма К обрала вас аудитором в перший раз. Договір з попереднім аудитором був розірваний з причини невчасного представлення аудиторського звіту.

У фірми є два незалежних підрозділи. Перше і головний офіс знаходяться в одному місці. Перший підрозділ виробляє системи опалення для офісів, заводів і ін. Всі роботи виконуються по замовленню споживачів. Другий підрозділ знаходиться в 250 км від першого і виробляє побутову електротехніку.

В кожному підрозділі працює свій бухгалтер. Звіт про прибутки і збитки і баланс готуються окремо, а потім в головному офісі складається консолідована звітність. В останні роки перший підрозділ став дуже прибутковим в той час як рентабельність другого знизилась.

Спілка директорів займається пошуком покупців для другого підрозділу. Якщо їх не знайдуть, то воно буде закрито.

Менеджери першого підрозділу відрізняються високою професійністю і мають високу репутацію. Директора сподіваються підняти курс акцій підприємств, оголосивши результати діяльності по цьому підрозділу раніше, чим це зроблять конкуренти. Тому вони бажають, щоб аудиторський звіт по бухгалтерській звітності було підготовлено як можна раніше. Вони настільки «приховують» комерційну інформацію, що вже об'явили декільком журналістам, які висвітлюють аналіз бізнесу цієї фірми, про своє очікування, що прибуток за цей рік по першому підрозділу перевищує минуло річний в крайньому разі на 30 %.

Необхідно: Перерахувати індикатори ризику і шляхи їх можливого подолання.

Завдання 4.8

Вивчіть подану анкету тестів перевірки стану внутрішнього контролю і системи обліку запасів ПАТ «Довіра» і виконайте наступні завдання:

1. Визначте рівень внутрішнього контролю та системи обліку з кожного дослідженого питання.

2. Складіть висновки аудитора з цих питань.

Примітка: оцінювати рівень контролю слід за наступними критеріями:

- високий;
- середній;
- низький.

Таблиця 4.3 Анкета тестів перевірки стану внутрішнього контролю запасів за 2020 рік

№ з/п	Зміст питання або об'єкт дослідження	Зміст відповіді або результат перевірки	Оцінка аудитора
1	2	3	4
1.	Чи є програма внутрішньогосподарського контролю ?	Є, але розділи програми не деталізовані за групами і підгрупами цінностей	

Продовження табл. 4.3

1	2	3	4
2.	Чи є служба внутрішнього аудиту, ревізійна комісія, постійно діюча інвентаризаційна комісія?	Служби внутрішнього аудиту і постійно діючої інвентаризаційної комісії немає, створена лише ревізійна комісія	
3.	Чи є посадові інструкції або положення щодо роботи внутрішнього контролю?	Ні	
4.	Чи проводиться інвентаризація цінностей. Якщо так, то коли і скільки разів?	Проводиться тільки в кінці року комісією, призначеною наказом керівника. Ревізійна комісія інвентаризації практично не проводить	
5.	Чи виконує ревізійна комісія програму внутрішньогосподарського контролю?	Ревізійна комісія проводить перевірку тільки за скаргами власників	
6.	Чи проводиться перевірка повноти та своєчасності оприбуткування ТМЦ?	Тільки за первинними документами вибірково	
7.	Чи перевіряється використання ТМЦ за різними напрямками діяльності?	Перевіряється бухгалтерією лише первинні і зведені документи	
8.	Чи виявляються особи, винні в перевитрачанні сировини та матеріалів?	Ні, не виявляються через відсутність систематичного фактичного контролю	
9.	Чи порівнюються первинні дані про витрачання ТМЦ з даними обліку про рух матеріальних цінностей?	Тільки у виняткових випадках за дорученням керівника організації	
10.	Чи перевіряється законність і доцільність витрачання ТМЦ?	Тільки при їх реалізації	
11.	Чи перевіряється правильність оцінки і обліку ТМЦ внутрішніми контролерами?	Ревізійна комісія в цих питаннях не компетентна	

Завдання 4.9

Здійснити класифікацію наведених нижче фактів за їх відношенням до помилок чи шахрайства:

- 1) помилкова сума у платіжній відомості за підсумком з нарахованої заробітної плати;
- 2) на 30 грн занижена сума балансової вартості нестачі;
- 3) завищено на 1000 грн обсяг ремонтних робіт;
- 4) бухгалтером видано грошові кошти з каси за відсутності касира;
- 5) автомобіль, що не належить підприємству, відображено у балансі у складі основних засобів;
- 6) проведено запис за дебетом рахунка 281 «Товари на складі» на підставі безтоварної накладної;
- 7) неправильно визначено суму ПДВ у рахунку-фактурі постачальника;
- 8) неправильно підраховано підсумок у Головній книзі за рахунком 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва»;
- 9) списано з балансу легковий автомобіль, термін корисного використання якого не закінчився;
- 10) комірник включив до звіту про рух матеріальних цінностей показники, не підтверджені первинними документами.

Практичне заняття №5

Тема 5. Планування аудиту

План

1. Необхідність планування аудиторської діяльності.
2. Планування аудиторської перевірки.
3. Аудиторські процедури та їх класифікація.

Мета заняття:

- сформулювати уявлення про зміст аудиторських дій на різних стадіях аудиту;
- закріпити знання щодо принципів і документування планування аудиторської перевірки;
- сформувати навички складання загального плану аудиторської перевірки;
- сформувати навички складання програм аудиторської перевірки;
- виконати передбачені практичні завдання.

Завдання 5.1

Питання для обговорення в аудиторії:

1. Сутність планування в аудиті.
2. Охарактеризувати види планування аудиторської діяльності.
3. Наведіть основні завдання планування.
4. Що включає в себе попереднє планування аудиту ?
5. Які джерела інформації використовуються для попереднього планування аудиту?
6. Яка процедура домовленості клієнта і аудитора ?
7. Охарактеризуйте зміст листа-пропозиції.
8. За якими критеріями аудитор вирішує питання про надання згоди клієнту ?
9. Які основні положення бажано уточнити в листі-зобов'язанні на проведення аудиторської перевірки ?
10. Дайте характеристику договору на проведення аудиту.
11. Подайте структуру загального плану та програми аудиту.
12. Розкрийте сутність поняття «аудиторські процедури».

Завдання 5.2

Проведіть обстеження потенційного клієнта для вирішення питання про проведення аудиту та надання послуг.

Складіть:

1. Лист замовника до аудиторської фірми з проханням про проведення аудиту;
2. Лист клієнта до попереднього аудитора з проханням надати необхідну інформацію діючому аудитору;
3. Лист нинішнього аудитора до попереднього;
4. Анкету опитування попереднього аудитора;
5. Анкету обстеження клієнта та його звітності (при обстеженні проведіть аналіз основних показників, що характеризують фінансовий стан клієнта);
6. Лист-відповідь щодо проведення аудиту:
  - позитивний;
  - з відмовою.

Завдання 5.3

На основі договору на проведення аудиту охарактеризувати права і обов'язки його сторін. Результати дослідження оформити у вигляді таблиці (табл. 5.1)

Таблиця 5.1 **Права та обов'язки сторін договору на проведення аудиту**

Сторона договору	Права	Обов'язки
Замовник		
Виконавець		

Завдання 5.4

Розгляньте наведену ситуацію і дайте відповіді на наступні питання:

1. Чи є вина аудитора в ситуації, що склалась?
2. Чи несе відповідальність аудитор за недостовірний аудиторський звіт?
3. Чи може банк «Аваль» пред'явити претензії до аудитора про відшкодування завданої шкоди?
4. Чи може АПУ України зупинити право на надання послуг в даній ситуації?

Аудитором було обстежено ПП «Крок» і 12.03.2020 р. видано позитивний аудиторський звіт за результатами аудиту річної фінансової звітності. Згідно з показниками звітності підприємство є платоспроможним і рентабельним. Вивчивши звітність, підтверджену аудиторським звітом приватного аудитора, банк «Аваль» 20.03.2020 р. видав підприємству короткострокову позику в сумі 400 тис. грн. В липні місяці 2020 р. ПП «Крок» збанкрутувало. При оформленні матеріалів щодо визнання ПП «Крок» банкрутом була проведена аудиторська перевірка іншим аудитором, який підтвердив, що підприємство станом на 01.07.2020 р. є банкрутом, а звітність, підтверджена попереднім аудитором, не відповідає даним бухгалтерського обліку: при фактичних збитках на суму 350 тис. грн бухгалтер в балансі показав прибутки на цю ж суму.

Згідно з ліквідаційним балансом ПП «Крок» засобів підприємства вистачило лише на погашення першочергових платежів. Банк «Аваль» не отримав повернутого кредиту.

Завдання 5.5

Розгляньте наведену ситуацію та дайте відповідь на поставлене питання.

Чи повинен аудитор відшкодувати суму штрафу, чи він не несе відповідальності за наслідки діяльності фірми?

Аудитор, що проводив аудит фінансової звітності фірми, проявив професійну недбалість. В результаті чого податковими органами на фірму були накладені штрафні санкції.

Завдання 5.6

Оцінити повноту дотримання договірних умов за такими ситуаціями:

Ситуація 1. Керівництво фірми «Калина» (замовник), основна діяльність якої згідно з установчими документами - виробництво меблів та столярних виробів, повідомило про спірні питання у відносинах з аудитором профспілку підприємств деревообробної промисловості.

Ситуація 2. Керівництво аудиторської фірми «Ворскла» (виконавець) передало свої зобов'язання за договором фірмі «Полтава-Аудитсервіс», де обов'язки керівника виконує колишній заступник директора аудиторської фірми «Ворскла».

Ситуація 3. Керівництво фірм и «Калина» (замовник), відмовилося взяти на себе відповідальність за дотримання порядку ведення бухгалтерського обліку, посилаючись на те, що персонал бухгалтерії лише на 15 відсотків складається із кваліфікованих фахівців.

Ситуація 4. Аудитор аудиторської фірми «Ворскла» (виконавець) на прохання МВО складу запасних частин Сидорова П.В. не повідомив керівництво фірми «Калина» (замовник) про неповноту бухгалтерських записів. Сидоров П.В. видав аудитору розписку про те, що відновить облік у наступному звітному періоді.

Ситуація 5. Керівництво фірми «Калина» (замовник) відмовило у безумовні оплаті за договором на 36000 грн, так як зростання цін за період між укладанням першої редакції договору та здаванням робіт склало 15 %.

Завдання 5.7

Складіть програму аудиторських перевірок за розділами аудиту та розподіліть роботу між виконавцями:

1. Аудит основних засобів;
2. Аудит грошових коштів та їх еквівалентів;
3. Аудит нематеріальних активів;
4. Аудит розрахунків з постачальниками і підрядниками;
5. Аудит розрахунків за виплатами працівникам;
6. Аудит розрахунків за податками й платежами;
7. Аудит виробничих запасів;
8. Аудит витрат на виробництво і калькуляції собівартості продукції;
9. Аудит готової продукції;
10. Аудит фінансових результатів.

Практичне заняття №6

Тема 6. Аудиторські докази та робочі документи аудитора

План

1. Поняття про аудиторські докази, їх класифікація та джерела отримання.
2. Поняття та класифікація робочих документів аудитора.
3. Вимоги до складання робочих документів аудитора.

Мета заняття:

- сформулювати уявлення про фактори, що впливають на твердження щодо достатності і належності аудиторських доказів;
- закріпити знання щодо класифікації аудиторських доказів;
- сформувати навички визначення доказового значення аудиторських доказів;
- закріпити знання щодо тестів і процедур одержання аудиторських доказів;
- сформулювати уявлення про документування в аудиті;
- сформувати навички складання попередньої документації;
- закріпити знання щодо оформлення робочої документації та її класифікації;
- виконати передбачені практичні завдання.

Завдання 6.1

Питання для обговорення в аудиторії:

1. Дайте визначення поняття «аудиторські докази».
2. Сформулюйте загальну мету одержання аудиторських доказів: підтвердження порушень чи спростування порушень?
3. Охарактеризуйте інформацію за ступенем точності.
4. Як класифікують докази в аудиті?
5. Які вимоги висуваються до доказів?
6. Які фактори впливають на достовірність доказів?
7. Що таке робочі документи аудитора?
8. З якою метою та у якій формі складаються робочі документи аудитора?

9. В чому полягає різниця між постійним та поточними робочими документами?
10. Охарактеризувати вимоги до змісту та оформлення робочих документів аудитора.
11. Дотримання принципу конфіденційності при складанні та зберіганні робочих документів.
12. Терміни зберігання та порядок вилучення робочих документів аудитора.

Завдання 6.2

Проранжувати докази за ступенем їх надійності, починаючи з найвищого:

1. Аналіз фактичних витрат, підготовлений працівником підприємства.
2. Виписка з установчого договору, що підтверджує внесок учасників до статутного капіталу.
3. Акт інвентаризації запасів, що була проведена за участі аудитора.
4. Приватна розписка Вакуленка Р.О. про отримання готівки в касі.
5. Висновок незалежного експерта про ринкову вартість автомобіля ЗІЛ-130.
6. Письмове пояснення касира про факт надлишку коштів у касі, який був виявлений в присутності аудитора.

Завдання 6.3

Які докази повинен отримати аудитор для встановлення повноти, законності та достовірності наведених операцій. Завдання виконайте у формі таблиці.

Операції з	Аудиторські докази			
	Зовнішні	Внутрішні	Візуальні	Документальні
грошовими коштами				
основними засобами				
готовою продукцією				
виробничими запасами				
оплати праці				
довгострокових кредитів				

Завдання 6.4

Виявити порушення та описати методику одержання аудиторських доказів:

1. За видатковим касовим ордером №32 від 1 березня поточного року було видано під звіт інженеру Уварову М. С. 1570 грн на витрати по відрядженню до міста Києва. У видатковому касовому ордері №32 в якості підтверджуючого документа зазначено наказ №8. Аудитор встановив, що згідно з цим наказом Іванов І. С. відряджається до м. Мінська строком на 3 дні з 3 по 6 березня.
2. У видатковому касовому ордері №32 наявні підписи касира та бухгалтера з обліку грошових коштів. При зіставленні підпису одержувача коштів у видатковому касовому ордері №32 з підписом Уварова М. С. в розрахунково-платіжній відомості на одержання зарплати за попередній місяць встановлено, що підписи не збігаються.
3. При подальшій перевірці готівкових операцій виявлено, що за Уваровим М. С. на дату видачі грошей обліковується дебіторська заборгованість на 900 грн за раніше виданими сумами.

Завдання 6.5

Головна мета аудита – перевірка фінансової звітності з метою вираження думки про її достовірність. Ця перевірка потребує застосування відповідних прийомів та методів.

Необхідно: Виходячи з вищеназваного, пояснити для чого аудитор здійснює наступні процедури:

- 1) оцінює систему внутрішнього контролю;
- 2) перевіряє систему ведення облікових записів;
- 3) перевіряє документи на предмет наявності дозволу на здійснення відображених в них операцій;
- 4) шукає підтвердження (докази) окремих положень;
- 5) виконує тести на відповідність і по суті;
- 6) формує запит до банківських установ, які обслуговують підприємство;
- 7) використовує формальну перевірку фінансової звітності.

Завдання 6.6

Вихідні дані:

Під час перевірки магазину аудитор отримав інформацію про нещодавно проведену інвентаризацію. Від керівництва він отримав наступні відомості:

- 1) матеріальна відповідальність покладена на двох комірників;
- 2) в карточках обліку руху товарно-матеріальних цінностей не відображується рух по товарам, які надійшли на дату, яка передувала дню проведення інвентаризації, отже ці дані не доступні для осіб, які проводили інвентаризацію;
- 3) звірка результатів інвентаризації з документальним відображенням проведена бухгалтером;
- 4) пошкодженні товарно-матеріальні цінності відображені в документах (в тому числі в інвентаризаційних відомостях) і не відмічені.

Необхідно: Визначити, на які моменти більш всього повинен звернути увагу аудитор.

Завдання 6.7

При перевірці касової дисципліни аудитором було застосовано документальну перевірку. Згідно з прибутковим касовим ордером №38 від 02.02.2020 р. до каси надійшла виручка, здана реалізатором Петрик С.В., у розмірі 2430 грн. В касовій книзі вказана сума оприбуткована 02.02.2020 р. При зіставленні зі звітом касира було встановлено, що на відміну від касової книги, в звіті касира ця сума відсутня. Аудитором було застосовано додаткові процедури отримання аудиторських доказів – опитування робітників. Реалізатор Петрик С.В. дав письмове роз'яснення, згідно якого він не підтвердив факт внесення готівки до каси 02.02.2020 р.

Які процедури використав аудитор для отримання аудиторських доказів? Які аудиторські докази було отримано аудитором? Які висновки повинен зробити аудитор на підставі отриманих аудиторських доказів?

Завдання 6.8

На основі даних умови завдання згрупувати робочі документи за стадіями процесу аудиту.

Таблиця 6.2 Класифікація робочих документів аудитора за стадіями аудиту

Стадії аудиторської перевірки		
початкова	дослідна	завершальна

Вихідні дані:

1. Договір на проведення аудиту.
2. Загальний план аудиту.
3. Інформація про розподіл дивідендів.
4. Баланс.
5. Акти звірки.
6. Аудиторські тести.
7. Документація оцінки аудиторського ризику.
8. Акт приймання-передачі виконаних робіт.
9. Звіт про власний капітал.
10. Пояснювальна записка від керівника підприємства про достовірність і повноту наданої аудитору інформації.
11. Робоча програма аудиторської перевірки.
12. Звіт аудитора перед замовником.
13. Протокол загальних зборів акціонерів.
14. Звіт про фінансові результати.
15. Аудиторський звіт.
16. Копія установчої угоди.
17. Документація аналізу фінансового стану підприємства.
18. Витяг із висновку внутрішнього аудиту.
19. Копія статуту підприємства клієнта.
20. Акти інвентаризації запасів та готової продукції.
21. Письмове пояснення касира.
22. Примітки до фінансової звітності.
23. Анкета оцінки ефективності системи внутрішнього контролю та обліку.
24. Анкета опитування керівника та головного бухгалтера підприємства.

Завдання 6.9

За результатами перевірки касових операцій ПАТ «Альфа» скласти робочі документи аудитора:

- 1) акт інвентаризації каси (загальноприйнятої форми);
- 2) відомість порушень в обліку касових операцій (табл.6.3)

Таблиця 6.3 Відомість порушень в обліку касових операцій

№	Первинний документ, обліковий реєстр				Зміст порушення	Який нормативний документ порушено
	назва	№	дата	сума		
1	2	3	4	5	6	7
...						

Вихідні дані

На підставі наказу №16 від 14.02.2020 р. проведена інвентаризація центральної каси (касир Матвеева С.В.) ПАТ «Альфа» станом на кінець дня 15 лютого 2020 р. комісією у складі внутрішнього аудитора Пархоменко А.О., головного бухгалтера Симонової О.М., спеціаліста відділу кадрів Марченко Л.П.

В касі ПАТ «Альфа» інвентаризаційною комісією встановлено станом на кінець дня 15 лютого 2020 р. готівки при покупорному переліку – 1265 грн.

За даними касової книги на 14 січня у касі обліковується сума 1351 грн. Ліміт каси встановлено у розмірі 1200 грн.

14 лютого 2020 р. було проведено такі готівкові операції:

- прибутковий касовий ордер №14 – оприбутковано виручку ідальні 1250 грн;

- прибутковий касовий ордер №15 – одержано 300 грн за автопослуги від Ломакіна О.О. (документ недооформлений);

- видатковий касовий ордер №6 – видано за приватною розпискою Дейнеко О. О. 350 грн;

- платіжна відомість на виплату дивідендів загальною сумою 1350 грн, у якій є підписи про отримання 1300 грн.

Контрольні тести модуля 1

- 1. Пропозиція однієї сторони укласти договір - це:**
  - а) сервітут;
  - б) акцепт;
  - в) оферта;
  - г) цесія.

- 2. Узагальнена інформація про стан аудиторської діяльності в Україні щорічно подається Аудиторською палатою України до:**
  - а) Міністерства фінансів України;
  - б) Кабінету Міністрів України;
  - в) Рахункової палати України;
  - г) Міжнародної федерації бухгалтерів (IFAC).

- 3. Розмір майнової відповідальності аудитора (аудиторської фірми) не може перевищувати:**
  - а) розміру упущеної вигоди;
  - б) розміру страхової суми, визначеної договором страхування професійної відповідальності аудитора;
  - в) ціни договору;
  - г) фактично завданих замовнику збитків з вини аудитора (аудиторської фірми).

- 4. Відповідно до Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» за результатами моніторингу якості ринку аудиторських послуг та конкуренції Інспекцією із забезпечення якості складається звіт:**
  - а) кожного року;
  - б) щонайменше кожні три роки;
  - в) раз на десять років;
  - г) звіт не складається.

- 5. Відповідно до Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» робочі документи аудитора з виконання завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності мають бути сформовані і передані на зберігання:**
  - а) через 10 днів після передачі аудиторського звіту;

- б) не пізніше ніж через 60 днів з дня підписання аудиторського звіту;
- в) після завершення аудиторської перевірки;
- г) законом не регламентовано.

6. Відповідно до Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» свідоцтво про складання кваліфікаційного іспиту є чинним:

- а) протягом одного року, коли було складено іспит;
- б) протягом п'яти років з дня складання кваліфікаційного іспиту;
- в) термін не обмежений;
- г) протягом десяти років з дня складання кваліфікаційного іспиту.

7. Постулати аудиту – це:

- а) основні принципи аудиту;
- б) методологічні підходи до аудиту;
- в) фундаментальні аксіоматичні твердження;
- г) правила поведінки аудиторів.

8. Аудитор має право здійснювати перевірку в такому випадку:

- а) коли він є засновником суб'єкта перевірки;
- б) коли на суб'єкті перевірки працюють його родичі;
- в) коли він є працівником цього підприємства;
- г) коли аудитор не пов'язаний із суб'єктом перевірки.

9. До загальнонаукових методів аудиту належать:

- а) інвентаризація;
- б) аналіз;
- в) опитування;
- г) контрольний обмір.

10. Згідно з законодавством забороняється проведення аудиту для замовника:

- а) аудитором, що є консультантом з оподаткування цього замовника;
- б) аудитором, якого запрошено до перевірки спільного підприємства, засновником якого є замовник;
- в) аудитором, який має особисті майнові інтереси у замовника;
- г) аудитором, який отримав кредит у банку, в якому обслуговується його замовник.

11. Хто є суб'єктом аудиту?

- а) аудитор;
- б) клієнт;
- в) економічний суб'єкт.

12. Аудит - це:

- а) державний фінансовий контроль;
- б) фінансовий контроль, який здійснюють органи місцевої влада;
- в) незалежний фінансовий контроль вищої організації;
- г) незалежна перевірка фінансових звітів або фінансової інформації об'єкта з метою висловлення думки про неї.

13. Відповідно до законодавства аудит є обов'язковим:

- а) для підтвердження звітності установ і організацій, які повністю утримуються за рахунок державного бюджету;
- б) для підприємств усіх форм власності і видів діяльності, крім тих, що утримуються за рахунок державного бюджету;
- в) для банків, довірчих товариств, валютних і фондових бірж, кредитних спілок, інших небанківських фінансових установ, які здійснюють залучення коштів громадян, а також залучення цінних паперів.

14. В яких випадках здійснюють обов'язковий аудит?

- а) у випадках, передбачених законодавством;
- б) за рішенням господарюючого суб'єкта;
- в) за рішенням аудиторської фірми;
- г) за рішенням Спілки аудиторів України.

15. За яким критерієм професія аудитора відрізняється від багатьох інших професій?

- а) компетентності;
- б) професійної сумлінності;
- в) незалежності;
- г) володіння технічними професійними прийомами.

16. Для якого виду аудиторської діяльності рівень відповідальності аудитора за свою роботу найнижчий?

- а) аудит фінансової звітності;
- б) консультація;
- в) оглядова перевірка;
- г) бухгалтерське супроводження.

17. Суб'єктом аудиторської діяльності є:

- а) юридична особа, що підлягає аудиторській перевірці;
- б) фізична або юридична особа, що займається підприємницькою діяльністю і отримує прибуток;
- в) фізичні особи і організації, що здійснюють незалежний контроль економічних подій;
- г) немає правильної відповіді.

18. Аудитору забороняється:

- а) займатися торговельною і посередницькою діяльністю, виробничою діяльністю;
- б) займатися науковою і викладацькою діяльністю;
- в) отримувати дивіденди від акцій;
- г) займатися методичною роботою.

19. Аудиторські фірми в Україні можуть бути:

- а) будь-якої організаційно-правової форми господарювання;
- б) будь-якої організаційно-правової форми, за винятком форми акціонерного товариства відкритого типу;
- в) організаційно-правової форми акціонерного товариства;
- г) у формі кооперативу.

20. До обставин, які можуть негативно впливати на незалежність аудитора, можна віднести:

- а) фінансову участь аудитора в справах організації клієнта в будь-якій формі;
- б) співпрацю одного аудитора з клієнтом протягом двох років;
- в) здійснення одним і тим же аудитором декількох аудиторських перевірок підряд;
- г) немає правильної відповіді.

21. Основним законодавчим актом, що визначає загальні правові положення аудиторської діяльності є:

- а) Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність»;
- б) Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні»;
- в) Стандарти аудиту;
- г) Господарський кодекс України.

22. Аудит фінансової звітності - це:

- а) перевірка бухгалтерської і фінансової звітності, обліку первинних документів та іншої інформації суб'єктів господарювання з метою визначення достовірності їх обліку, його повноти та відповідності чинному законодавству і встановленим нормативам;
- б) перевірка даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності суб'єкта господарювання з метою висловлення незалежної думки аудитора про її достовірність в усіх суттєвих аспектах та відповідність вимогам Законів України, положень (стандартів) бухгалтерського обліку або інших правил (внутрішніх положень суб'єктів господарювання) згідно із вимогами користувачів;
- в) аудиторська послуга з перевірки даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності та/або консолідованої фінансової звітності юридичної особи або представництва іноземного суб'єкта господарювання, або іншого суб'єкта, який подає фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність групи, з метою висловлення незалежної думки аудитора про її відповідність в усіх суттєвих аспектах вимогам національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, міжнародних стандартів фінансової звітності або іншим вимогам;
- г) всі варіанти правильні.

23. У чому полягає системний підхід в аудиторській діяльності?

- а) аудит здійснюється за допомогою системи розроблених методів і прийомів;
- б) об'єкт, який досліджується, розглядається як система;
- в) аудитор і об'єкт, який досліджується, розглядаються як одна цілісна система;
- г) всі варіанти правильні.

24. За якою формою власності може бути створена аудиторська фірма?

- а) приватна, державна;
- б) приватна, колективна;
- в) будь-яка форма власності;
- г) державна.

25. Аудитори і аудиторські фірми не мають права:

- а) отримувати необхідні документи, які мають відношення до предмета перевірки;
- б) зберігати в таємниці інформацію, одержану в ході аудиту;
- в) надавати внутрішню інформацію про діяльність підприємства усім зацікавленим особам.

26. Яке обмеження розміру майнової (цивільної) відповідальності аудиторів встановлено законодавством України?

- а) в розмірі фактично завданих збитків;
- б) у відповідності до договору;
- в) у розмірі 100 неоподатковуваних заробітних плат;
- г) від 1 до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

27. Яке із визначень найбільш точно відображає зміст поняття «аудиторська фірма»?

- а) аудиторська фірма – юридична особа, створена відповідно до законодавства, яка здійснює виключно аудиторську діяльність;
- б) аудиторська фірма – це організація, яка має ліцензію на право здійснення аудиторської діяльності на території України і займається наданням аудиторських послуг;
- в) аудиторська фірма – це союз декількох аудиторів;
- г) немає правильної відповіді.

28. Аудитор:

- а) засвідчує фінансову звітність;
- б) гарантує, що фінансова звітність є правильною;
- в) висловлює думку про фінансову звітність;
- г) усе перелічене.

29. Впевненість за МСА - це:

- а) вид аудиторського звіту;
- б) думка щодо достовірності аудиторських доказів;
- в) рівень суттєвості інформації;
- г) елемент договору на аудит.

30. Щоб переконатися, що всі аудиторські перевірки виконуються відповідно до МСА, аудиторська фірма повинна:

- а) приймати на роботу аудиторів, які мають попередній досвід роботи аудитором;

- б) приймати на роботу тільки тих, хто має сертифікат аудитора або атестований;
- в) впроваджувати політику та процедури контролю якості робіт;
- г) запобігати використанню стандартних форм тестування (опитування) та контрольних таблиць.

31. Витрати на здійснення обов'язкового аудиту несе:

- а) держава;
- б) підприємство, що перевіряється;
- в) аудит проводиться безкоштовно;
- г) один із кредиторів або в порядку солідарної відповідальності.

32. Аудиторські послуги у вигляді експертиз оформляються:

- а) експертним висновком;
- б) протоколом;
- в) аудиторським звітом;
- г) службовою запискою.

33. Аудит є обов'язковим для:

- а) малих підприємств;
- б) підприємств, що становлять суспільний інтерес;
- в) державних банків;
- г) фірм, що працюють в особливо прибуткових галузях.

34. Яка країна є батьківщиною аудиту?

- а) США;
- б) Великобританія;
- в) Німеччина;
- г) Франція.

35. Чим визначається організаційна структура управління аудиторською фірмою?

- а) видами аудиторських послуг, їх складністю і масштабністю;
- б) галузевими особливостями та діючим законодавством;
- в) вимогами чинного законодавства;
- г) всі варіанти правильні.

36. Яке з визначень найповніше відображає права керівника аудиторської фірми?

- а) керівник аудиторської фірми – це її співробітник, що знаходиться в підпорядкуванні старшого аудитора і займається організацією робіт з проведення аудиту;
- б) керівник аудиторської фірми – це її співробітник, який управляє рядовими учасниками і атестований за одним із напрямів робіт, пов'язаних з аудитом;
- в) керівник аудиторської фірми – це її співробітник, що входить до складу адміністрації (власників) і має право підпису аудиторських звітів від імені цієї фірми;
- г) немає правильної відповіді.

37 Директор аудиторської фірми несе відповідальність за:

- а) якість наданих послуг клієнту;
- б) повноту і достовірність даних в робочих документах;
- в) своєчасність виконання робіт;
- г) реалізацію результатів робіт.

38. До обов'язків молодшого персоналу аудиторської фірми відноситься:

- а) формування власної думки про об'єктивність і достовірність інформації, відображеної в аудиторському звіті;
- б) управління виконавцями;
- в) виконання робіт з аудиту відповідно до програми з формуванням робочої документації.

39. Організація праці аудиторів не повинна передбачати:

- а) розподілу робіт, закріплення обов'язків;
- б) контролю якості праці;
- в) визначення відповідальності, розробки посадових інструкцій;
- г) належна організації торгівельної діяльності, що відповідає чинному законодавству.

40. Який нормативний акт відображає порядок видачі дозволів на заняття аудиторською діяльністю?

- а) Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність»;
- б) Положення про атестацію аудиторів;
- в) Порядок ведення Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності;
- г) Стандарти аудиту.

41. Організація праці аудитора передбачає:

- а) розподіл, нормування, планування робіт;
- б) застосування методичних прийомів аудиту;
- в) спеціалізацію і практичну діяльність структурних підрозділів;
- г) всі відповіді по шильні.

42. Нормування праці аудиторів – це:

- а) наявність висококваліфікованих фахівців і відпрацьованої системи;
- б) спеціалізація аудиторів і їх кооперація;
- в) процес встановлення норм витрат праці при виконанні певних обсягів робіт за конкретний проміжок часу;
- г) немає правильної відповіді.

43. Хто має повноваження визначати порядок оформлення офіційних документів за наслідками надання аудиторських послуг в Україні?

- а) Верховна Рада України;
- б) Аудиторська фірма;
- в) Аудиторська палата України;
- г) Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України.

44. Аудиторська фірма для набуття права на заняття аудиторською діяльністю повинна:

- а) отримати спеціальну ліцензію Аудиторської палати України;
- б) отримати сертифікат на діяльність аудиторської фірми;
- в) пройти реєстрацію і отримати реєстраційне свідоцтво АПУ.

45. Програму проведення аудиторської перевірки аудитор складає:

- а) перед початком проведення аудиту;
- б) перед складанням плану аудиту;
- в) під час документального оформлення аудиту;
- г) після того, як аудитор провів тестування системи внутрішнього контролю.

46. При плануванні аудиту оформляють:

- а) поточний і перспективний плани;
- б) план і програму аудиторської перевірки;

- в) поточний і стратегічний плани;
- г) загальний план і програми аудиторської перевірки.

47. Чи можливі зміни та уточнення у загальному плані аудиту та в аудиторській програмі?

- а) ні, план і програми залишаються не змінними протягом усієї тривалості аудиту;
- б) план аудиту можна змінювати, а програми – ні;
- в) програми аудиту можуть змінюватись і уточнюватись, а план аудиту – ні;
- г) протягом усієї тривалості аудиту його загальний план і програма переглядаються та уточнюються аудитором.

48. При формуванні аудиторського дос'є слід дотримуватися основних правил, а саме:

- а) оперативний пошук документів, надійність документального обслуговування, збереження документів;
- б) необхідність документів, правильність заповнених реквізитів, достовірність даних;
- в) збереження документів, призначення документа, правдивість інформації;
- г) всі відповіді правильні.

49. Перелік робіт на основних етапах проведення аудиту визначено у:

- а) плані аудиту;
- б) програмі аудиту;
- в) протоколі;
- г) графіку.

50. На якому етапі починається планування аудиту?

- а) на етапі вибору замовника;
- б) на попередньому етапі;
- в) під час здійснення аудиту;
- г) на організаційному етапі.

51. Організація праці аудитора - це:

- а) система заходів, яка забезпечує раціональне використання трудових ресурсів;

- б) планування роботи аудиторів;
- в) наукова організація праці;
- г) немає правильної відповіді.

52. Реалізація аудитором підготовчого етапу припускає:

- а) документальне оформлення;
- б) оформлення і рішення всіх питань в усній формі;
- в) як документальне, так і усне оформлення на розсуд аудитора;
- г) немає правильної відповіді.

53. Вивчення діяльності підприємства-замовника аудитором (аудиторською фірмою) на першому етапі аудиторської діяльності обумовлено, в першу чергу, необхідністю:

- а) отримати інформацію про клієнта;
- б) прискорити процес укладення договору;
- в) отримати якнайбільше інформації про клієнта і визначити аудиторський ризик.

54. Заключні процедури аудиту виконують:

- а) до дати балансу;
- б) після дати балансу;
- в) незалежно від дати балансу;
- г) заклучні процедури при аудиті річної фінансової звітності не виконують.

55. Після вивчення, оцінки і тестування служби внутрішнього контролю аудитор:

- а) може відмовити у наданні аудиторського звіту;
- б) не може розпочати аудиту, оскільки договір не підписаний;
- в) може значно збільшити обсяг аудиторських процедур.

56. Планування аудиту для постійних клієнтів обов'язково має включати:

- а) ознайомлення з бізнесом клієнта;
- б) тести на відповідність;
- в) аналіз попередніх робочих документів;
- г) аналіз облікової політики.

57. До Програми аудиту нового клієнта слід включати:

- а) фінансову та операційну характеристику підприємства клієнта;
- б) оцінку ризику шахрайства;
- в) умови діяльності в галузі спеціалізації клієнта;
- г) усе перелічене.

58. Який документ засвідчує в Україні факт досягнення домовленості між клієнтом і аудиторською фірмою (аудитором) про проведення аудиторської перевірки?

- а) протокол про намір провести аудиторську перевірку;
- б) акт;
- в) договір;
- г) лист-зобов'язання.

59. Який критерій є основним під час прийняття рішення щодо укладення договору на аудит?

- а) дотримання всіх аспектів незалежності;
- б) нескладність проведення аудиту для конкретного клієнта;
- в) висока сума гонорару за аудит;
- г) можливість подальшої співпраці з клієнтом.

60. Які розділи повинен містити договір на проведення аудиту?

- а) об'єкт перевірки, терміни та виконавці, відповідальність сторін;
- б) обсяг аудиторських послуг, термін перевірки, розмір і умови оплати;
- в) предмет і термін перевірки, обсяг аудиторських послуг, розмір і умови оплати, відповідальність сторін, реквізити сторін.

61. Вимоги до форми і змісту договору визначено:

- а) у Законі України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність»;
- б) у Господарському та Цивільному кодексі України;
- в) законодавчо не визначено;
- г) визначаються аудиторською фірмою.

62. Що з переліченого нижче викладається у листі-зобов'язанні аудитора?

- а) вимога забезпечення відповідних умов для роботи;
- б) перелік заходів, які планує здійснити аудитор;

- в) попередження клієнта про конфіденційність інформації;
- г) критерії суттєвості відхилень.

63. Якщо замовник пропонує змінити умови домовленості, то аудитор повинен:

- а) оцінити юридичні наслідки таких змін;
- б) визначити економічні наслідки змін;
- в) оцінити сукупну доцільність змін;
- г) усе перелічене.

64. При укладенні договору на проведення аудиту клієнт зробив аудиторській фірмі вигідну пропозицію про надання в оренду приміщень. Можливі дії керівника аудиторської фірми:

- а) відхилити пропозицію;
- б) прийняти пропозицію на умовах клієнта;
- в) прийняти пропозицію на умовах, що склалися на ринку даних послуг.

65. Чи можуть бути змінені строки початку та завершення аудиторської перевірки клієнта?

- а) можуть;
- б) ні;
- в) можуть, якщо це обумовлено в договорі;
- г) можуть за усною домовленістю з клієнтом.

66. Складовими частинами ризику наявності помилок в системі обліку замовника є:

- а) внутрішній ризик, ризик контролю;
- б) ризик контролю, ризик аналітичних процедур;
- в) ризик вибірки, ризик аналітичних процедур;
- г) ризик вибірки, внутрішній ризик.

67. Під час вивчення системи внутрішнього контролю аудитор виявив, що на підприємстві не проводять інвентаризації. Якого елемента системи внутрішнього контролю стосується цей недолік?

- а) середовища контролю;
- б) зовнішнього впливу;
- в) системи обліку;
- г) контрольних процедур.

68. Який з наведених показників можна використати для розрахунку загальної суттєвості?

- а) кількість здійснених господарських операцій;
- б) загальна сума активів;
- в) сума сплаченого податку на прибуток;
- г) величина кредиторської заборгованості.

69. Які елементи є складовими частинами мультиплікативної моделі аудиторського ризику?

- а) ризик контролю, внутрішній ризик;
- б) ризик контролю, внутрішній ризик, ризик невиявлення помилок;
- г) внутрішній ризик, ризик невиявлення помилок;
- д) ризик контролю, ризик невиявлення помилок.

70. Аудиторський ризик - це :

- а) ризик того, що аудитор може зробити неправильний висновок у результаті перевірки навіть при дотриманні усіх вимог до здійснення аудиту;
- б) ризик можливості наступних збитків від небажання замовника оплатити аудит;
- в) ризик неправильного підбору виконавців аудиту;
- г) ризик неправильного підбору і застосування процедур аудиту.

71. Модель аудиторського ризику має вигляд:

- а) $ZAP = BP \times PK \times PH$;
- б) $ZAP = BP + PK - PH$;
- в) $ZAP = BP \times PK + PH$;

72. Які з наведених значень ризику контролю (PK) неможливі?

- а) $PK = 1$;
- б) $PK = 0$;
- в) $PK = 0,8$;

73. При високих значеннях внутрішнього ризику та ризику контролю аудитор повинен запланувати:

- а) високий рівень ризику невиявлення помилок (PH);
- б) низький рівень PH;
- в) у такій ситуації PH не визначається.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ

Практичне заняття №7

Тема 7. Аудит фінансової звітності

План

1. Аудит облікової політики підприємства.
2. Зміст, основні завдання та порядок аудиту активів та пасивів.
3. Оцінка фінансової звітності.

Мета заняття:

- закріпити знання щодо сутності і порядку проведення аудиту облікової політики;
- засвоїти основні напрями аудиту активів, пасивів і фінансової звітності;
- закріпити знання щодо оцінки фінансової звітності аудитором;
- виконати передбачені практичні завдання.

Завдання 7.1

Питання для обговорення в аудиторії:

1. Зазначити якісні характеристики фінансової звітності та її користувачів.
2. Назвати та охарактеризувати принципи підготовки фінансової звітності.
3. Чи варто звертати увагу на адресну частину форм звітності?
4. Яку інформацію може одержати аудитор, аналізуючи облікову політику підприємства?
5. Яку інформацію може одержати аудитор, аналізуючи установчі документи підприємства?
6. За допомогою яких документів аудитор може визначити повноваження керівництва?
7. Назвати основні порушення готівкового обігу, за які накладаються стягнення.
8. Яка мета аудиту розрахунків з бюджетом?
9. Який порядок подання та оприлюднення фінансової звітності?
10. Як проводиться загальний огляд бухгалтерської звітності?

11. За допомогою яких показників звітності аудитор може скласти думку про фінансовий стан клієнта?
12. Як перевірити достовірність залишків грошових коштів, відображених у звітності?
13. Як здійснюється формальна перевірка фінансової звітності?
14. В чому суть аналітичної перевірки фінансової звітності?

Завдання 7.2

Необхідно :

1. Дослідити наведену ситуацію за вихідними даними.
2. Зібрані аудиторські докази зафіксувати у відповідних робочих документах (зразок 7.1 – 7.4).
3. При виявленні порушень встановити, вимоги яких нормативних документів порушено та охарактеризувати подальші дії аудитора.

Вихідні дані:

У термін 10.09-20.09.2020 року аудиторською перевіркою компонентів фінансової звітності - повноти, законності та достовірності обліку дебіторської заборгованості ТОВ «Схід» встановлено наступне:

За дебетом рахунка 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями» в журналі-ордері наявне сальдо на аналітичних рахунках:

Таблиця 7.1 Дебіторська заборгованість ТОВ «Схід»

Код рядка ж/о	Дебітор	Сума, грн	Дата виникнення заборгованості
1	ТОВ «Мир»	22000,00	04.04.2018 р.
2	ПП «Час»	19000,00	20.01.2016 р.
3	ТОВ «Шанс»	24000,00	19.09.2017 р.
4	ПП «Явір»	8400,00	26.08.2018 р.

1. Заборгованість ПП «Час» та ПП «Явір» виникла за фактом продажу їх фільтрів повітроочисних для автомобілів КАМАЗ, а ТОВ «Мир» і ТОВ «Шанс» – за фактом продажу їм шин автомобільних.

2.19 вересня поточного року зустрічною перевіркою аудитор встановив, що у ТОВ «Шанс» 19.09.2017 року оприбутковано шин автомобільних на суму 19800,00 грн, що підтверджено первинними документами та реєстрами складського обліку.

3. 01.08.2018 р. ТОВ «Мир» виставлено претензію за прострочення розрахунків на суму 28400,00 грн (дата виконання договору 04.05.2018 року, пеня – 0,3% за кожен день прострочення платежу).

4. За розрахунками з ТОВ «Явір» та ПП «Час» звірка не проводилась.

5. 03.05.2017 р. заборгованість ПП «Час» було списано як безнадійну, причому в бухгалтерському обліку зроблено запис: дебет рахунка 99, кредит – рахунка 361, сума 19000,00 грн. В податковому обліку суму віднесено до валових витрат відповідного звітного періоду.

6. Дата розрахунків за договором з ПП «Явір» – 01 жовтня 2018 р.

Зразок 7.1

Аудиторська фірма _____

Підприємство _____

Період перевірки _____

Термін (дата) перевірки _____

Аудитор _____

Перелік актів звірки на підтвердження дебіторської заборгованості

Дебітор	Код рядка у ж/о	Сума заборгованості	Дата виникнення заборгованості	Підстава	Згідно з актом звірки		Примітка (розбіжність, причини)
					сума	дата	
...							

Аудитор

І.Б.П

Зразок 7.2

Аудиторська фірма _____

Підприємство _____

Період перевірки _____

Термін (дата) перевірки _____

Аудитор _____

Перевірка повноти та своєчасності оплати рахунків покупцями

Дебітор	Код рядка у ж/о	Сума за накладною, рахунком	Дата оплати покупцем згідно з договором	Дата фактично проведеної оплати	Сума штрафу, пені за несвоєчасну оплату		Примітка (розбіжність, причини)
					За договором	Фактично сплачено	
..							

Аудитор

І.Б.П

Зразок 7.3

Аудиторська фірма _____

Підприємство _____

Період перевірки _____

Термін (дата) перевірки _____

Аудитор _____

Перелік виставлених претензій на адресу дебіторів

Дебітор	Код рядка у ж/о	Сума заборгованості	Дата виникнення заборгованості	Підстава	Пред'явлена претензія на адресу дебітора		З них сума визнана дебітором
					сума	дата	
..							

Аудитор

І.Б.П

Аудиторська фірма _____

Підприємство _____

Період перевірки _____

Термін (дата) перевірки _____

Аудитор _____

Перелік виставлених претензій на адресу дебіторів

Дебітор	Сума заборгованості	Дата виникнення заборгованості	Записи в бухгалтерському обліку	Підстава для списання	Примітка (розбіжність, причини)
...					

Аудитор

І.Б.П

Визначити інформаційне забезпечення аудиту (реєстри аналітичного, синтетичного обліку, інші документи) (зразок 7.5).

Аудиторська фірма _____

Підприємство _____

Період перевірки _____

Термін (дата) перевірки _____

Аудитор _____

Перелік виявлених помилок і порушень при аудиті дебіторської заборгованості

№ з/п	Первинний документ, обліковий реєстр				Характер порушення
	найменування	№	дата	сума	
...					

Аудитор

І.Б.П

Завдання 7.3

Перевірити правильність складання бухгалтерських проведення за серпень поточного року (табл. 7.4).

Таблиця 7.2 Господарські операції

№	Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума, грн
1.	Перераховано аванс постачальнику за матеріали	371	311	30000
2.	Відображено податковий кредит з ПДВ	641	644	5000
3.	Отримано матеріали від постачальника	201	631	25000
4.	Відображено податковий кредит	644	631	5000
5.	Проведено залік заборгованостей	631	371	30000
6.	Безоплатно отримані матеріали від постачальника	201	718	4000
7.	Отримано готівку у касу підприємства для видачі її підзвітній особі	301	311	2400
8.	Видано кошти під звіт на придбання матеріалів	372	301	2400
9.	Оприбутковані матеріали придбані підзвітною особою	201	372	2400
10.	Відображена вартість матеріалів переданих зі складу і призначених для використання у капітальному будівництві	15	20	13000
11.	Відображена вартість матеріалів переданих зі складу і призначених для використання у виробництві	23	20	11000
12.	Відображена вартість матеріалів переданих зі складу і призначених для усунення браку	24	20	4000
13.	Відображена вартість матеріалів переданих зі складу і призначених для потреб збуту	92	20	8000
14.	Відображена вартість матеріалів переданих зі складу і призначених для ліквідації надзвичайних ситуацій	97	20	4500
15.	Відображена вартість матеріалів переданих зі складу і призначених для сезонних робіт	91	20	14500
16.	Відображено у складі витрат звітного періоду суму уцінки запасів	946	20	750
17.	Зменшено та включено до складу витрат поточного періоду суму податкового кредиту з ПДВ	946	641	100
18.	Відображено суму до оцінки запасів	20	716	750
19.	Включено до первісної вартості матеріалів вартість послуг з транспортування запасів	20	94	300

Завдання 7.5

Заповніть робочий документ «Перевірка результатів з руху матеріальних цінностей за 20__ рік» на основі табл. 7.5, відобразіть у ньому результати перевірки.

Дайте пропозиції бухгалтеру по усуненню недоліків.

Таблиця 7.3 Перевірка результатів з руху матеріальних цінностей за 20__ р.

№	Показники	За даними бухгалтерського обліку	За даними аудиту	Більше (+)	Менше (-)
1	2	3	4	5	6
1.	Залишок матеріалів на 01.01.20__ р.	9000	9000		
2.	Надійшло матеріалів за 01.01. 20__ р.	6000	6500		
3.	Вибуло матеріалів за 01.01. 20__ р.	5000	4800		
4.	Залишок матеріалів на 01.01. 20__ р.	10000	10700		
5.	За даними інвентаризації на 01.01. 20__ р.	10600	10900		
6.	Попередній результат: • нестача • надлишок	600 -	200		
7.	Природні втрати	150	120		
8.	Остаточний результат: • нестача • надлишок	450	80		

Практичне заняття №8

Тема 8: Аудиторський звіт та інші підсумкові документи

План

1. Поняття та склад аудиторської звітності.
2. Поняття про аудиторський звіт.
3. Види аудиторських звітів та їх зміст.

Мета заняття:

- сформулювати уявлення про аудиторську звітність;
- сформувати навички складання аудиторського звіту;
- сформувати навички вибору виду аудиторського звіту;
- виконати передбачені практичні завдання.

Завдання 8.1

Питання для обговорення в аудиторії:

1. Який склад підсумкової документації аудитора?
2. Що таке аудиторський звіт?
3. Якою повинна бути інформація, подана у звіті?
4. Що таке звіт аудитора перед замовником?
5. В чому полягає різниця між аудиторським звітом та звітом аудитора перед замовником?
6. Яку структуру має аудиторський звіт?
7. Охарактеризуйте основні розділи аудиторського звіту.
8. Які види аудиторських звітів ви знаєте?
9. Якою процедурою передається аудиторський звіт клієнту?
10. Назвати обставини, за яких аудитор може відмовитися від видачі аудиторського звіту.
11. Розкрити сутність понять «непевненість» і «незгода» аудитора.
12. Якими МСА регламентуються складання аудиторських звітів.

Завдання 8.2

Визначити, чи правильними є наступні твердження:

1. Аудиторська звітність є робочою документацією аудитора.
2. Аудиторський звіт не є обов'язковим і складається за бажанням клієнта.
3. Форма і зміст аудиторського звіту регламентується Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність».

4. Аудиторський звіт – це документ, який має юридичну силу і може бути оприлюднений.

5. Звіт аудитора перед замовником є різновидом аудиторського звіту.

6. Кількість примірників аудиторського звіту не може перевищувати 3 екземплярів.

7. У випадку наявності фундаментальної непевності аудитор може надати негативний аудиторський звіт.

8. Аудиторський звіт підписує аудитор, який виконував аудиторську перевірку.

9. Аудиторський звіт передається замовнику кур'єром з наданням розписки про отримання.

10. Пояснюючий параграф аудиторського звіту необхідний для висвітлення всіх незгод та невпевненостей.

11. Зміст звіту аудитора перед замовником регламентується МСА 800.

12. У безумовно-позитивному звіті аудитор підтверджує достовірність інформації, яка наведена у фінансовій звітності, і відповідність ведення бухгалтерського обліку чинному законодавству та встановленим нормативам.

13. Описуючи в аудиторському звіті обсяг аудиту, аудитор обов'язково зазначає рівень аудиторського ризику.

14. За результатами виконання завдань з аудиту спеціального призначення аудитор складає аудиторський звіт довільної форми.

15. Аудиторський звіт містить інформацію про відповідальність як клієнта так і аудитора.

16. Відповідальність за достовірність аудиторського звіту перед замовником несе аудитор.

Завдання 8.3

Визначте, який аудиторський звіт може скласти аудитор у поданих нижче ситуаціях.

Ситуація 1. На момент перевірки на підприємстві, що перевіряється, завершується дія довгострокових будівельних контрактів-договорів. Наслідком можуть бути збитки, фактичний розмір яких визначити неможливо, оскільки діють певні фактори (підвищення продуктивності праці), що можуть значно зменшити їх суму. Поручень та помилок в обліку та звітності не виявлено.

Ситуація 2. Підприємству, яке перевіряється, пред'явлено судовий позов одним з його постачальників у зв'язку з порушенням

договору постачання з вимогою компенсації усіх завданих збитків, суму яких реально визначити на даний момент неможливо. Інших порушень та відхилень не встановлено.

Ситуація 3. Підприємство, що перевіряється, має у своєму складі філію, яка ліквідується. Філія є юридичною особою. Резерви для покриття заборгованості філії підприємством забезпечені не були, головне підприємство за результатами перевірки є неплатоспроможним.

Ситуація 4. На підприємстві встановлено крадіжку грошей з каси в сумі 100 грн. Інших порушень та відхилень не встановлено.

Ситуація 5. На підприємстві встановлено, що витрати в сумі 251017 грн., які були здійснені в першій половині січня наступного за звітним року, відображені по дебету рахунку 23 «Виробництво» в грудні звітного року. Інших порушень та відхилень не встановлено.

Ситуація 6. Річна фінансова звітність підприємства складена відповідно до вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Аудитор зібрав достатню кількість доказів та отримав усі необхідні пояснення від керівництва та персоналу підприємства. Аудитор може підтвердити можливість подальшого функціонування підприємства. При складанні звітності враховано вплив подальших подій після дати балансу.

Ситуація 8. Аудитору, що проводив перевірку у стислі строки, не було надано всієї необхідної інформації та відповідних пояснень керівництва, що значно обмежило рамки аудиту.

Ситуація 9. У ході аудиту виявлено розбіжності між окремими положеннями облікової політики підприємства-клієнта та загальноприйнятими принципами обліку. Внутрішньою зустрічною перевіркою також виявлено розбіжності між показниками журналів-ордерів, Головної книги та Балансу підприємства.

Ситуація 10. На думку аудитора, фінансова звітність не відповідає встановленим вимогам, не є достовірною і об'єктивною, показники її суттєво перекручені.

Ситуація 11. У ході перевірки мало місце суттєве обмеження її обсягу, в результаті чого аудитор не отримав необхідних доказів. Крім того, у минулому місяці поточного року аудитор обіймав посаду голови ради директорів підприємства, що перевіряється.

Завдання 8.4

Аудитор опинився в ситуації, коли треба скласти безумовно позитивний аудиторський звіт при наявності важливого сумніву щодо можливості економічного суб'єкта продовжувати діяльність і виконувати свої обов'язки протягом, які мінімум, 12 місяців наступних за звітним періодом, виникла проблема «діючого підприємства».

Необхідно:

Встановити основні причини, які стали основою для формулювання такого аудиторського звіту.

Завдання 8.5

Вихідні дані:

Фірма «Комплекс» – будівельна фірма, яка працює на основі довгострокових договорів. Керівництво фірми прийняло рішення не включати дані про рух грошових коштів в бухгалтерську звітність, оскільки вважає цю інформацію не важливою.

Необхідно:

Визначити, який вид аудиторського звіту повинен скласти аудитор.

Завдання 8.6

Вихідні дані:

Фірма К займається реалізацією будівельних матеріалів, й частина з них продається за готівку: з всієї суми готівки 750000 грн - 125000 грн за готівку населенню. За цією реалізацією не виконуються достатній контроль якому міг би довіряти аудитор, і в процесі перевірки не було проведено аудиторських процедур, які б дали незалежне підтвердження правильності обліку реалізації за готівку.

Необхідно:

Визначити, який аудиторський звіт повинен скласти аудитор.

Завдання 8.7

Вихідні дані:

1 грудня 2018 року рада директорів фірми «Корпус» вирішила надати безвідсотковий кредит директору Матвієнку С.П. для придбання путівки для поїздки у відпустку. 19 січня 2019 року кредит було повернено. Звітний період фірми закінчується 1 січня. Рада директорів прийняла рішення що цей короткостроковий кредит, який вже повернено, не треба відображати в бухгалтерській звітності.

Необхідно:

Визначити, який аудиторський звіт необхідно скласти.

Завдання 8.8

Здійснити аналіз і критичну оцінку тексту аудиторського звіту.

Вихідні дані:

(фрагмент аудиторського звіту)

...Нами було перевірено фінансову звітність ПАТ «Калина» від статті 010 до статті 640 відповідно до аудиторських стандартів. На нашу думку, фінансова звітність правдиво та об'єктивно відображає фінансовий стан підприємства на 31.12.2016р., розмір прибутку та напрями його використання і складена відповідно до Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність»...

Завдання 8.9

На підставі наведеної виписки зі звіту аудитору щодо перевірки ТОВ «Нафтопродукт» складіть аудиторський звіт.

Згідно зі звітом аудитора перед замовником облік на підприємстві організовано за журнально-ордерною формою згідно зі специфікою постачально-збутових організацій. При перевірці встановлені істотні зауваження щодо ведення обліку загального плану та стосовно до окремих об'єктів. Так, аналітичний облік в повному обсязі за синтетичними рахунками не вели, документи за рухом матеріальних цінностей не систематизувались, зворотні відомості з обліку МШП не складались, викривлення в головній книзі підтверджені бухгалтерськими довідками.

Інвентарні картки на окремі об'єкти основних засобів заповнювались не повністю. В них відсутня коротка індивідуальна характеристика об'єктів. Технічні паспорта збереженні на за всіма основними засобами. Описів інвентарних карток немає. Списки інвентарних об'єктів за місцями їх експлуатації і матеріально-відповідальними особами оформлені з відступленням від діючих правил. Інвентарні номери присвоюються позасистемно, а в деяких випадках не проставлені на об'єктах основних засобів. Первинна реєстрація об'єктів які поступили здійснюється без застосування типової форми ОЗ – 1 (Акт прийому-передачі).

Оприбуткування основних засобів здійснювалося без участі комісії, так як остання директором не назначалась. Внутрішнє переміщення основних засобів первинним документом не

оформлювалось. Все це в значній мірі знизило контрольні функції обліку за наявністю та рухом основних засобів.

Відомість по нарахуванню зносу основних засобів не велась. Розрахунок вівся безпосередньо в інвентарних картках. Обов'язкової додаткової систематизації інформація не належала.

Окремі об'єкти виробничих основних засобів оприбутковувались з НДС.

Основні засоби, придбані підприємством з порушенням методики обліку, відображались на рахунку 20 «Виробничі запаси» та 22 «Малоцінні та швидкозношувальні предмети». При вивченні поданих первинних документів на оприбуткування основних засобів були знайдені об'єкти, які зараховані на рахунок 207 «Запасні частини».

Облік МШП здійснювався з порушенням здійснюючих положень. До рахунку 22 «Малоцінні та швидкозношувальні предмети» відносились об'єкти, строк експлуатації яких перевищував один рік та згідно діючому регламенту належав відображенню на рахунку 11.

При продажу нафтопродукту його вартість відображалась бухгалтерським записом Дт 301 Кт 333. До складу виторгу від реалізації ця сума з'явилась тільки після інкасації:

Дт 333 Кт 701

Дт 311 Кт 301

В головній книзі по рахунку 33 мало місце кредитове сальдо, що є недопустимим. Данні головної книги за рахунками 79 та 44 не завжди тотожні записам в журналах-ордерах.

Практичне заняття №9

Тема 9. Підсумковий контроль

План

1. Підсумковий контроль в аудиті.
2. Контроль якості аудиторських послуг.
3. Події після звітного періоду та їх вплив на результати аудиторського дослідження.

Мета заняття:

- сформулювати уявлення про контроль якості аудиторських послуг;
- сформулювати уявлення щодо сутності поняття «події після звітного періоду»;
- сформувати навички щодо оцінки подій після звітного періоду аудитором при складанні аудиторського звіту;
- виконати передбачені практичні завдання.

Завдання 9.1

Питання для обговорення в аудиторії:

1. Обґрунтувати необхідність підсумкового контролю в аудиті.
2. Передумови та процедури підсумкового контролю.
3. Ким здійснюється контроль якості аудиторських послуг?
4. Які функції виконує Комісія по контролю за якістю аудиторських послуг?
5. Як здійснюється організація контролю якості аудиторських послуг?
6. Яким міжнародним стандартом аудиту регулюється здійснення контролю за якістю проведення аудиту?
7. Розкрити зміст подій після звітного періоду.
8. Яким міжнародним стандартом аудиту регламентується визначення і оцінка подій після звітного періоду?
9. Пояснити вплив подій після звітного періоду на вид аудиторського звіту.

Завдання 9.2

Проаналізувати інформацію, наведену на рисунку 9.1.

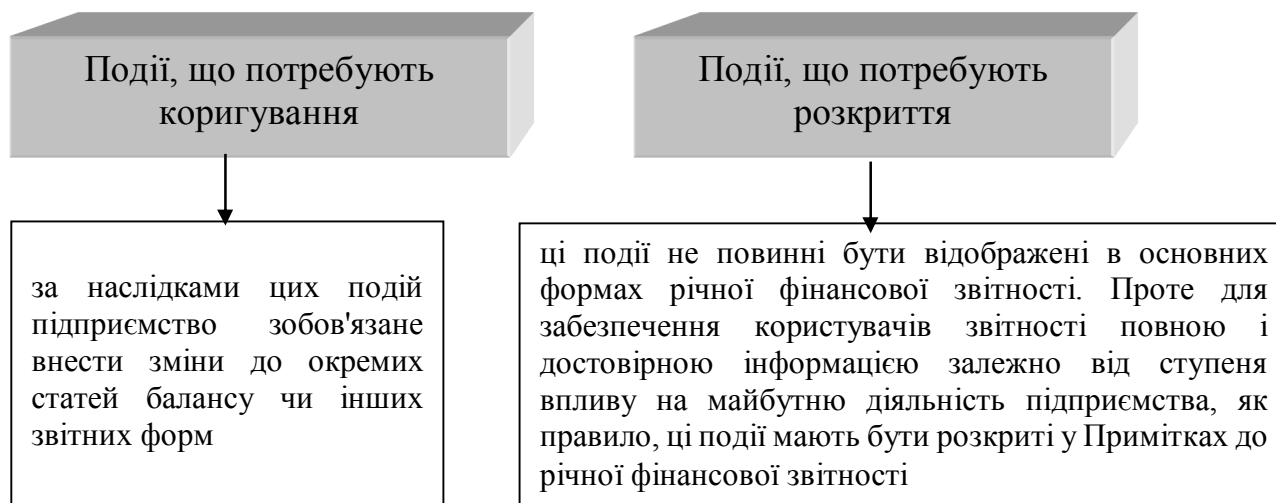

Рисунок 9.1 – Види подій після звітного періоду.

Завдання 9.3

Здійснити класифікацію подій після звітного періоду за характером викликаних змін у річному звіті підприємства. Результати оформити у вигляді таблиці.

Таблиця 9.1 Події після звітного періоду

№ з/п	Подія	Вид події
1.	Злиття підприємств	
2.	Банкрутство єдиного постачальника сировини	
3.	Арешт поточних рахунків підприємства	
4.	Створення розгалуженої мережі філій	
5.	Розірвання договору з покупцем, обсяг торговельних операцій з яким складає близько 70%	
6.	Пожежа, що призвела до втрати 10% майна підприємства	
7.	Завищення балансової вартості виробничих запасів на 200000 грн	
8.	Продаж 70% основних засобів, що були відображені у складі необоротних активів	
9.	Додаткова емісія акцій	
10.	Визнання дебіторської заборгованості в сумі 120000 грн безнадійною	

Практичне заняття №10

Тема 10: Реалізація матеріалів аудиту

План

1. Аналіз та оцінка матеріалів аудиту.
2. Форми реалізації матеріалів.
3. Контроль виконання рекомендацій і пропозицій аудитора.

Мета заняття:

- сформулювати уявлення про форми реалізації матеріалів аудиту;
- сформулювати уявлення щодо контролю за виконанням рекомендацій аудитора;
- одержати навички щодо реалізації матеріалів аудиту керівництвом перевіряемого підприємства;
- виконати передбачені практичні завдання.

Завдання 10.1

Питання для обговорення в аудиторії:

1. Методика аналізу та оцінки матеріалів аудиту.
2. Який порядок документування реалізації матеріалів аудиту?
3. Основні завдання контролю виконання рекомендацій і пропозицій аудитора.
4. Порядок організації контролю виконання рекомендацій і пропозицій аудитора за результатами аудиту.

Завдання 10.2

Визначити, які з поданих у таблиці 10.1 форм реалізації матеріалів аудиту можна віднести до тих, що надаються аудитором у процесі аудиту, або до тих, що здійснюються керівництвом підприємства-клієнта або аудитором по закінченні аудиту.

Таблиця 10.1 **Форми реалізації матеріалів аудиту**
періоди їх подання

№	Форми	Період
1	2	3
1.	Проект рішення за матеріалами аудиту	
2.	Розгляд на загальних зборах	
3.	Рекомендації з виправлення помилок	

Продовження табл. 10.1

1	2	3
4.	Публікація аудиторського звіту у періодичній пресі	
5.	Рекомендації та пропозиції з виправлення виявлених помилок та недоліків	
6.	Складання довідок та актів звірки розрахунків	
7.	Передача звіту аудитора	
8.	Складання звіту аудитора (Лист інформування найвищого управлінського персоналу)	
9.	Пропозиції з відшкодування збитків, завданих посадовими особами	
10.	Передача матеріалів аудиту – звіту замовника	
11.	Доповідь колективу підприємства	
12.	Складання наказу за результатами аудиту	

Завдання 10.3

За результатами проведеного аудиту касових операцій скласти акт інвентаризації наявних коштів за встановленою формою та проєкт наказу.

Дані для виконання:

Відповідно до наказу №47 від 14.01.2020 р. було проведено інвентаризацію центральної каси на 15 січня 2020 р. комісією у складі внутрішнього аудитора Головка М.В., бухгалтера Варчук П.С. економіста Пилипчук С.О. (касир Романчук Н.І). Залишок за даними касової книги на початок дня проведення інвентаризації склав 9300 грн. Ліміт каси встановлено у розмірі 5400 грн.

Інвентаризацією встановлено, що в касі на день перевірки було в наявності: готівки – 1200 грн, грошових документів – 4112 грн.

На виплату авансу у касі було дві відомості: №3 на загальну суму 18000 грн, за якою виплачено 17500 грн, і №4 на 75000 грн, по якій виплачено 70400 грн. На відомостях відсутнє письмове розпорядження керівника і головного бухгалтера про те, у який термін касиру доручається здійснити виплату заробітної плати. На титульних аркушах відомостей касиром не зроблені записи, скільки виплачено грошей і яка сума заробітної плати депонована.

Під час інвентаризації готівки і грошових документів у касі інвентаризаційна комісія виявила розписку комерційного агента від 18 жовтня минулого року в одержанні в касі 300 грн на термін до 20 січня поточного року. Підписи керівника і головного бухгалтера, які дозволяють таку видачу на розписці відсутні.

Практичне заняття №11

Тема 11. Аудиторські послуги, їх об'єкти і види

План

1. Поняття послуг аудиторських фірм та їх види.
2. Виконання завдань з надання впевненості
3. Супутні та інші послуги.
4. Організація праці в аудиторській фірмі.

Мета заняття:

- сформулювати уявлення про ознаки класифікації аудиторських послуг;
- проаналізувати сутність принципів надання аудиторських послуг;
- закріпити знання щодо класифікації аудиторських послуг;
- засвоїти зміст аудиторських послуг;
- виконати передбачені практичні завдання.

Завдання 11.1

Питання для обговорення в аудиторії:

1. Розкрити зміст поняття «аудиторська діяльність» та охарактеризувати її відмінності від аудиту.
2. Аудиторські послуги та їх класифікація.
3. Охарактеризуйте види аудиторських послуг у сфері обліку, аналізу, консультаційної та експертної діяльності.

Завдання 11.2. Пов'язати окремі складові аудиторської діяльності з їх характеристиками.

Види аудиторської діяльності та їх характеристики

1. ... перевірка статей балансу.
2. ... встановлення достовірності показників річної фінансової звітності.
3. ... аналіз системи обліку і внутрішнього контролю.
4. ... вивчення бухгалтерської і оперативної інформації за окремими статтями витрат.
5. ... вивчення економічності і ефективності управлінських рішень на різних рівнях господарювання.
6. ... оцінка якості інформації.

7. ... проведення аудиту на підприємстві за рішенням суду.
8. ... незалежна перевірка платіжно-розрахункової документації.
9. ... відновлення і здійснення бухгалтерського обліку.
10. ... надання консультацій з фінансової стратегії підприємства.
11. ... аудит згідно з договором, з метою об'єктивної оцінки достовірності бухгалтерського обліку.
12. ... розробка рекомендацій щодо податкового планування.
13. ... оцінка діяльності підприємства згідно з вимогами законодавчих актів та нормативних документів.
14. ... перевірка достовірності фінансової звітності інвестиційних фондів.
15. ... розробка методичних рекомендацій щодо складання робочих документів аудитора.
16. ... оцінка фінансового стану суб'єкта господарювання.
17. ... визначення економічної ефективності використання основних засобів підприємства.

Завдання 11.3

Розподілити аспекти незалежності аудиторської професії за групами: правова, етична, економічна.

Результати оформити у вигляді таблиці 11.1.

Таблиця 11.1 **Аспекти незалежності аудитора при наданні аудиторських послуг**

Вимоги до аудитора	Класифікаційна група
1	2
Відсутність фінансового інтересу у справах клієнта	
Відсутність залежності від клієнта через видані або одержані позики	
Обмеження видів послуг, що одночасно надаються одному клієнту	
Відсутність родинних зв'язків з представниками клієнта	
Вимоги до змісту реклами	
Обмеження тривалості співпраці з одним клієнтом	
Вимоги до назви фірми	
Обмеження суми винагороди від одного клієнта	

Продовження табл. 11.1

1	2
Заборона отримання товарів і послуг від одного клієнта	
Професійна компетентність	
Конфіденційність інформації, одержаної у ході перевірки	
Розподіл капіталу аудиторської фірми	
Відповідальність за роботу асистентів та експертів	
Розподіл відповідальності за думку про звітність	
Договірні основа взаємовідносин	
Незалежність розміру гонорару від виду аудиторського звіту	
Обмеження видів діяльності суб'єктів аудиту	

Завдання 11.4

Заповніть таблицю, проставляючи відповідну позначку, яка підтверджує сумісність аудиторських послуг з проведенням обов'язкового аудиту (табл. 11.2).

Таблиця 11.2 Надання аудиторських послуг

Види аудиторських послуг	З проведенням обов'язкового аудиту	
	сумісні	несумісні
1	2	3
Оглядова перевірка		
Операційна (тематична) перевірка		
Компіляція		
Ведення обліку		
Відновлення обліку		
Організація бухгалтерського обліку		
Складання фінансової звітності		
Захист бухгалтерської та податкової звітності в податкових органах		
Виправлення помилок		
Удосконалення діючої системи обліку		
Автоматизація обліку		
Планування		

Продовження табл. 11.4

1	2	3
Аналіз		
Надання консультацій		
Навчальне консультування		
Проведення семінарів, підвищення кваліфікації облікового персоналу підприємств		
Навчання облікового персоналу		
Видання методичних розробок з бухгалтерського обліку, оподаткування, аналізу, аудиту		

Контрольні тести модуля 2

1. Головна цільова функція незалежного аудиту фінансової звітності:

- а) підтвердження фінансової незалежності клієнта;
- б) підтвердження безперервності його функціонування;
- в) зменшення інформаційного ризику при прийнятті управлінських рішень користувачами звітності;
- г) підтвердження платоспроможності клієнта.

2. З якої процедури починають перевірку фінансової звітності після укладення договору на аудиторські послуги?

- а) планування аудиту;
- б) ознайомлення зі системою внутрішнього контролю;
- в) виконання тестів контролю;
- г) виконання тестів підтвердження.

3. Під інформаційним забезпеченням аудиту розуміють:

- а) певним чином упорядковану сукупність інформації, яку формують і використовують на різних стадіях процесу аудиту;
- б) певним чином упорядковану сукупність нормативно-довідкової інформації;
- в) звітність підприємства.

4. Яке з визначень відповідає терміну «помилка»?

- а) навмисне викривлення фінансової інформації в результаті арифметичних або логічних помилок в облікових записах і розрахунках, недогляду в додержанні повноти обліку;
- б) викривлення фінансової звітності шляхом використання фальсифікованих первинних документів, невідповідного відображення операцій бухгалтерського обліку в регістрах синтетичного і аналітичного обліку;
- в) ненавмисне перекручення фінансової інформації в результаті арифметичних або логічних помилок в облікових записах і розрахунках, недогляду в додержанні повноти обліку, невідповідне відображення записів в обліку;
- г) немає правильної відповіді.

5. Яка із перелічених послуг відноситься до супутніх аудиту?

- а) оглядова (експрес) перевірка;
- б) консультації з оподаткування;
- в) компіляція (трансформація) бухгалтерського обліку.
- г) всі відповіді правильні;

6. Якими видами діяльності дозволяється займатися аудитору?

- а) наданням аудиторських послуг;
- б) посередницькою діяльністю;
- в) виробничою діяльністю;
- г) торгівельною діяльністю.

7. Що не відноситься до об'єктів аудиту пасиву балансу?

- а) юридична повноцінність і законність функціонування;
- б) доходи майбутніх періодів;
- в) статутний капітал;
- г) забезпечення майбутніх витрат і платежів.

8. Аудитор встановив, що всі авансові звіти містять підпис керівника підприємства. Отже, система внутрішнього контролю підприємства забезпечує:

- а) обмеження доступу до активу;
- б) документування господарських операцій;
- в) розподіл обов'язків;
- г) санкціонування господарських операцій.

9. Яким документам необхідно надати перевагу під час аудиторського підтвердження залишку на поточному рахунку підприємства?

- а) усному повідомленню адміністрації підприємства;
- б) письмовому повідомленню керівництва підприємства;
- в) виписці банку;
- г) документам бухгалтерського обліку.

10. Проведення інвентаризації дає можливість переконатись у:

- а) правильності оцінки активів;
- б) реальній наявності активів;
- в) наявності права власності підприємства на активи;
- г) арифметичній точності облікової інформації.

11. Зустрічна перевірка проводиться на підставі дослідження:

- а) взаємопов'язаних операцій в одній організації;
- б) документів, оформлених одним і тим же виконавцем;
- в) зіставлення фактичної інформації з нормативною.

12. Метою проведення інвентаризації є:

- а) забезпечення контролю за наявністю і станом майна, його рухом, використанням матеріальних, фінансових, та інших ресурсів відповідно до затверджених норм;
- б) виявлення стану розрахунків, встановлення фактичної наявності або підтвердження дебіторської заборгованості;
- в) перевірка дотримання діючих положень про матеріальну відповідальність;
- г) всі відповіді правильні.

13. Нормативна перевірка дозволяє:

- а) з'ясувати правильність зроблених у документах обчислень;
- б) виявити факти помилок чи шахрайства;
- в) встановити тотожність усіх примірників одного і того ж документа;
- г) з'ясувати обґрунтованість списання сировини на виробництво.

14. В яких випадках використовують лабораторний аналіз?

- а) у разі необхідності встановлення фактичної наявності майна на підприємстві;
- б) у разі необхідності виявлення фактичних витрат сировини та матеріалів;
- в) у разі необхідності контролю якості сировини, матеріалів та готової продукції.

15. Аналітичні процедури в аудиті – це:

- а) порівняння і прогнозування показників за результатами економічного аналізу;
- б) оцінка взаємозв'язків між окремими елементами фінансової звітності;
- в) оцінка фінансового стану підприємства;
- г) усе перелічене.

16. Під час перевірки повноти оприбуткування виручки від реалізації готової продукції аудитор повинен упевнитися в наступному:

- а) постачальникам не були сплачені кошти;
- б) було правильно створено резерв сумнівних боргів;
- в) у документах на відвантаження наявні всі облікові записи та виписано податкову накладну;
- г) правильно обчислено природній убуток.

17. Виконання однією особою виписки виданих касових ордерів і видачі грошей з каси є доказом:

- а) низького рівня внутрішнього контролю на підприємстві;
- б) виконання працівниками несумісних функцій;
- в) наявності прямого розкрадання коштів з каси підприємства;
- г) правильної організації внутрішнього контролю.

18. Відповідальність аудитора за висловлення думки стосовно фінансової звітності повинна бути:

- а) чітко викладена у вступному параграфі стандартного аудиторського звіту;
- б) чітко викладена у параграфі про обсяг аудиту стандартного аудиторського звіту;
- в) чітко викладена у заключному параграфі стандартного аудиторського звіту;
- г) така норма до формування стандартного аудиторського звіту не передбачена.

19. Які органи державної влади затверджують форми фінансової звітності підприємств і порядок їх заповнення?

- а) Міністерство фінансів України спільно з Державною службою статистики України;
- б) Державна фіскальна служба України спільно з Міністерством фінансів України;
- в) Державна фіскальна служба України за погодженням з Національним банком України.

20. На яку дату складається баланс підприємства?

- а) на перше число наступного за звітним періодом місяця;
- б) на кінець останнього дня кварталу (року);

- в) підприємство самостійно вибирає дату складання балансу;
- г) на дату, що затверджена у наказі про облікову політику.

21. Згідно з інформаційними потребами користувачів фінансової звітності вона:

- а) відповідає даним Головної книги, журналів-ордерів, реєстрів синтетичного і аналітичного обліку;
- б) складена з дотриманням взаємоузгодження показників різних форм фінансової звітності;
- в) не містить помилок і перекирочень, здатних вплинути на рішення користувачів звітності.

22. Чи є відмінності в поняттях «звіт аудитора перед замовником» і «аудиторський звіт»?

- а) немає, це рівнозначні поняття;
- б) аудиторський звіт призначено для широкого кола користувачів, а звіт аудитора перед замовником призначається виключно клієнту;
- в) звіт аудитора перед замовником призначено для широкого кола користувачів, а аудиторський звіт призначається виключно клієнту;
- г) аудиторський звіт – короткий за змістом, а звіт аудитора перед замовником – широкий.

23. Документальний аналіз інвентаризаційної відомості є методом аудиторської перевірки на відповідність фінансової звітності критерію:

- а) відповідності;
- б) обачності;
- в) фактичної наявності;
- г) повноти.

24. Які із наведених нижче характеристик не свідчать про можливість припинення діяльності підприємства?

- а) показник абсолютної ліквідності значно менше нормативного;
- б) постійне невиконання зобов'язань перед кредиторами протягом звітнього року;
- в) співвідношення між власним і позиковим капіталом 2:1;
- г) постійні збитки від основної діяльності.

25. Аудитору слід знати, що своєчасно не видану заробітну плату:

- а) депонують;
- б) перераховують до бюджету;
- в) відносять на фінансові результати;
- г) відносять на витрати виробництва.

26. З якою метою аудитор зіставляє дані реєстру обліку розрахунків з постачальниками з даними реєстрів обліку касових операцій, операцій на рахунках у банках?

- а) для перевірки законності розрахунків;
- б) для перевірки санкціонування операцій;
- в) для перевірки повноти обліку кредиторської заборгованості;
- г) для перевірки своєчасності і повноти оплати рахунків постачальників.

27. Який прийом застосує аудитор, щоб пересвідчитися у забезпеченні умов зберігання коштів у касі?

- а) інвентаризація;
- б) опитування;
- в) сканування;
- г) огляд приміщення каси та ознайомлення із договором про матеріальну відповідальність касира.

28. Для формулювання аудиторського звіту аудитором необхідно:

- а) вивчити всю наявну інформацію за період, що перевіряється та зібрати достатню кількість аудиторських доказів;
- б) перевірити 90 % всієї наявної інформації за період, що перевіряється;
- в) скористатися інформацією, що надана попереднім аудитором;
- г) перевірити 50 % всієї наявної інформації за період, що перевіряється.

29. За яких обставин аудитор має право видати негативний аудиторський звіт?

- а) аудитор задоволений станом обліку та звітності на підприємстві;
- б) існує незначна невпевненість достовірності обліку окремих господарських операцій;
- в) існує незначна незгода щодо способу відображення в обліку окремих господарських операцій;

г) аудитор не задоволений станом обліку та звітності на підприємстві.

30. Який вид аудиторського звіту повинен обрати аудитор за умови існування причин, що не дають можливості сформулювати думку щодо стану обліку та звітності підприємства у цілому?

- а) безумовно-позитивний;
- б) умовно-позитивний;
- в) негативний;
- г) відмова від висловлення думки.

31. Якщо висновки аудитора і клієнта з певних питань аудиту не збігаються, то:

- а) аудитор відмовляється від висловлення думки;
- б) аудитор надає умовний аудиторський звіт;
- в) аудитор надає позитивний аудиторський звіт, що враховує побажання клієнта;
- г) аудитор надає безумовно-позитивний аудиторський звіт.

32. Якщо аудиторський звіт обґрунтований, складений неупереджено стосовно до клієнта та інших зацікавлених сторін, це відповідає принципу:

- а) незалежності;
- б) об'єктивності;
- в) конфіденційності;
- г) професійної компетентності.

33. Офіційний документ, засвідчений підписом і печаткою аудитора (аудиторської фірми), що складається в установленому порядку і включає висновок щодо достовірності звітності, це:

- а) аудиторський звіт;
- б) робочі документи аудитора;
- в) звіт аудитора перед замовником;
- г) лист аудитора.

34. Які види аудиторського звіту існують:

- а) безумовно-позитивний, негативний;
- б) безумовно-позитивний з пояснювальним параграфом, умовно-позитивний;
- в) відмова від висловлення думки;

г) всі відповіді правильні.

35. Обов'язковими елементами аудиторського звіту є:

- а) заголовок, вступний розділ, висновок аудитора про перевірену звітність;
- б) заголовок, вступ, масштаб перевірки, висновок аудитора про перевірену звітність, дата аудиторського звіту, реквізити сторін;
- в) заголовок, масштаб перевірки, висновок аудитора про перевірену звітність, підпис аудиторського звіту;
- г) аудиторський звіт складається у довільній формі.

36. Який розділ аудиторського звіту дає упевненість, що аудиторська перевірка здійснена відповідно до вимог чинного законодавства?

- а) масштаб перевірки;
- б) вступна частина;
- в) заголовок;
- г) підпис аудиторського звіту.

37. Який розділ аудиторського звіту містить відомості про те, що аудит проведений незалежним аудитором, а також назву фірми (або прізвище аудитора)?

- а) вступна частина;
- б) заголовок;
- в) масштаб перевірки;
- г) адреса аудитора.

38. Хто має право підписувати аудиторський звіт?

- а) аудитор, який проводив аудит;
- б) аудитор, який проводив аудит або директор аудиторської фірми;
- в) директор аудиторської фірми, який має сертифікат;
- г) правильної відповіді немає.

39. Вкажіть склад підсумкової документації аудиту:

- а) загальний план аудиту, програма аудиту, графік роботи аудитора;
- б) аудиторський звіт, акт приймання-передавання аудиторського звіту;
- в) контрольні розрахунки та аналітичний огляд фінансового стану підприємства.

40. Якщо аудитор не отримав достатньої кількості належних доказів, що зумовило несуттєву незгоду, то він повинен:

- а) надати безумовно-позитивний аудиторський звіт;
- б) надати умовно-позитивний аудиторський звіт;
- в) надати негативний аудиторський звіт;
- г) відмовитися від висловлення думки.

41. Датою підписання аудиторського звіту є:

- а) дата підписання акта приймання-передавання виконаних робіт;
- б) дата фактичного завершення аудиту;
- в) дата фактичного надання робочої документації аудитора клієнту;
- г) дата формування аудиторського звіту.

42. Безумовно-позитивний аудиторський звіт надається аудиторською фірмою у такому разі:

- а) коли під час проведення аудиту були створені оптимальні умови для проведення аудиту;
- б) надана вся необхідна і достатня інформація для досягнення мети аудиту;
- в) аудитор дійшов висновку, що фінансові звіти справедливо й достовірно відображають інформацію відповідно до визначеної концептуальної основи фінансової звітності.

43. При виконанні яких умов надається умовно-позитивний аудиторський звіт?

- а) під час перевірки мало місце обмеження в інформації, яке однак не здійснило істотного впливу на думку аудитора;
- б) під час перевірки були встановлені факти невідповідності діючому законодавству;
- в) відхилення, які були виявлені під час перевірки, не були ліквідовані до складання аудиторського звіту.

44. До аудиторського звіту не включається:

- а) адресат;
- б) опис аудиторських процедур;
- в) рівень аудиторської гарантії;
- г) опис виявлених невідповідностей.

45. Інформація, отримана аудитором при складанні аудиторського звіту, на якій базується аудиторська думка, - це:

- а) внутрішній контроль;
- б) аудиторські докази;
- в) контроль якості;
- г) планування.

46. Про який вид аудиторського звіту свідчить вислів у тексті «за виключенням...»?

- а) безумовно-позитивний з пояснювальним параграфом;
- б) негативний;
- в) відмова у висловленні думки;
- г) безумовно-позитивний.

47. Який вид аудиторського звіту вибере аудитор, якщо він встановив використання відмінних від загальноприйнятих принципів бухгалтерського обліку, але вважає, що фінансова звітність представлена правильно і об'єктивно?

- а) безумовно-позитивний;
- б) умовно-позитивний;
- в) негативний;
- г) відмова у висловленні думки.

48. Результати з лаконічним описом виявлених порушень, помилок, відхилень, з оцінкою стану бухгалтерського обліку, достовірності звітності і законності господарських операцій повинні бути представлені в:

- а) аудиторському звіті;
- б) звіті аудитора перед замовником;
- в) робочих документах аудитора;
- г) всі відповіді вірні.

49. Аудиторський звіт про фінансову звітність клієнта є:

- а) актом перевірки фінансово-господарської діяльності;
- б) підтвердженням аудиторською фірмою правильності визначення всіх показників бухгалтерської звітності;
- в) думкою аудитора про достовірність фінансової звітності у всіх суттєвих аспектах;

г) рекомендаціями з усунення виявлених недоліків у бухгалтерському обліку.

50. Які з перелічених робіт не відносяться до аудиту?

- а) надання консультативних послуг щодо оподаткування;
- б) прогнозування діяльності підприємства;
- в) визначення і стягнення штрафних санкцій за несвоєчасну сплату податків;
- г) організація і комп'ютеризація обліку на підприємстві.

51. Як повинен діяти аудитор, якщо керівництво підприємства, в якому проводиться перевірка, відмовляється надати інформацію, посилаючись на комерційну таємницю?

- а) припинити договірні відносини з замовником;
- б) скласти негативний аудиторський звіт;
- в) скласти відмову від висловлення думки і повідомити про це податкову адміністрацію;
- г) скласти відмову клієнту в зв'язку з неможливістю перевірки фактів, які підтверджують достовірність показників обліку та звітності.

52. Аудиторська фірма здійснює бухгалтерський облік господарських операцій підприємства, яке становить суспільний інтерес. Чи має вона право підтвердити річний звіт цього підприємства за законодавством України?

- а) ні, це суперечить принципу незалежності аудитора;
- б) така ситуація не розглядається законодавством України;
- в) має право згідно з Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність»;
- г) аудиторська фірма взагалі не може вести бухгалтерський облік клієнта.

53. Яке завдання стоїть перед аудитором під час перевірки наявності ліцензії на здійснення певної діяльності?

- а) правильність представлення і розкриття;
- б) достовірність оцінки;
- в) законність господарських операцій;
- г) реальність існування операцій та повнота їх відображення у обліку.

54. Під час здійснення аудиту були знайдені 2 різних помилки на суму відповідно 3,6 тис. грн та 3,2 тис. грн. Відносно прибутку до оподаткування суттєвою є сума 5,0 тис грн. Чи будуть визнані ці помилки суттєвими?

- а) ні, адже їхні суми значно менші вказаної межі суттєвості;
- б) так, адже їх загальна сума перевищує вказану межу суттєвості;
- в) так, тому що рівень суттєвості повинен складати еквівалент 10 дол. США у національній валюті України (на день виконання завдання);
- г) ні, бо відносно вказаної межі суттєвості ці помилки становлять відповідно лише 72%, 36%, 46%.

55. За яких умов аудиторська фірма може здійснювати аудит фінансової звітності інвестиційної компанії?

- а) за умови укладення договору на аудит;
- б) аудит фінансової звітності інвестиційної компанії не є обов'язковим;
- в) при наявності сертифікату;
- г) при відсутності порушення спеціальних вимог Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність».

56. До якого моменту аудитор несе відповідальність за висвітлення у аудиторському звіті подій, що можуть вплинути на фінансові звіти?

- а) до дати балансу (завершення фінансового року);
- б) до дати завершення аудиту;
- в) до опублікування звітності;
- г) до дати завершення дії договору.

57. У чому полягає необхідність аудиту фінансової звітності?

- а) зростання вимог до розкриття шахрайства;
- б) захист інтересів власника (інвестора);
- в) збільшення масштабів (ускладнення) організації бізнесу;
- г) вимога господарського законодавства.

58. Як перевіряється реальність і вірогідність розрахунків з постачальниками і покупцями?

- а) шляхом інвентаризації розрахунків;

- б) шляхом вивчення стану записів в регістрах обліку;
- в) звіркою записів в Головній книзі з регістрами синтетичного і аналітичного обліку;
- г) перевіркою первинних документів за їх сутністю та законністю.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ВНУТРІШНІЙ АУДИТ

Практичне заняття №12

Тема 12. Внутрішній аудит: його сутність, об'єкти і суб'єкти

План

1. Сутність внутрішнього аудиту, його організація і необхідність.
2. Функції та завдання внутрішнього аудиту.
3. Об'єкти внутрішнього аудиту.

Мета заняття:

- сформулювати уявлення щодо сутності внутрішнього аудиту;
- сформулювати уявлення щодо функцій і завдань внутрішнього аудиту;
- сформувати навички щодо організації внутрішнього аудиту на підприємстві;
- виконати передбачені практичні завдання.

Завдання 12.1

Питання для обговорення в аудиторії:

1. Розкрити суть внутрішнього аудиту.
2. Яка роль внутрішнього аудиту в системі управління підприємством?
3. Які завдання внутрішнього аудиту?
4. Хто являється суб'єктом внутрішнього аудиту?
5. Які вимоги до працівників служби внутрішнього аудиту?
6. В якій формі аудитори подають інформацію про результати проведених перевірок керівнику підприємства?
7. Як впливає ефективність внутрішнього аудиту на зовнішній аудит?
8. Який взаємозв'язок зовнішнього і внутрішнього аудиту?

Завдання 12.2

Охарактеризувати відмінності між внутрішнім і зовнішнім аудитом. Результати оформити у вигляді таблиці.

Таблиця 12.1 **Відмінності між внутрішнім і зовнішнім аудитом**

Ознака	Внутрішній аудит	Зовнішній аудит
1. Мета і завдання		
2. Замовник		
3. Об'єкти аудиту		
4. Характер діяльності		
5. Суб'єкт аудиту		
6. Кваліфікація		
7. Зміст і форми звітності		
8. Підзвітність		
9. Періодичність здійснення		
10. Рівень незалежності		
11. Оплата праці		

Завдання 12.3

Визначити, чи правильними є наступні твердження:

1. На перелік об'єктів внутрішнього аудиту впливає форма власності суб'єкта господарювання, його організаційно-правова форма господарювання, види діяльності та організаційна структура.
2. Налагоджена комунікація між різними підрозділами і службами впливає на якість внутрішнього аудиту.
3. Підрозділ внутрішнього аудиту має доступ до всіх без винятку служб і підрозділів суб'єкта господарювання, а також до будь-якої інформації.
4. Предметом внутрішнього аудиту є захист інтересів власників щодо збереження та ефективного використання ресурсів суб'єкта господарювання.
5. Працівники підрозділу внутрішнього аудиту зобов'язані дбати про свою професійну компетентність.
6. Власник та/або керівництво суб'єкта господарювання повинні дбати про професійну компетентність працівників підрозділу внутрішнього аудиту.
7. Внутрішній аудит відрізняється від зовнішнього масштабом перевірки
8. Внутрішній аудит організаційно призначений обслуговувати інтереси власників підприємства.

9. Функції внутрішнього аудиту змінюються незалежно від вимог керівника підприємства.
10. Система внутрішнього контролю призначена обслуговувати інтереси інших користувачів – керівництва підприємства.
11. Внутрішній аудит є різновидом підприємницької діяльності.
12. Кваліфікація внутрішнього аудитора визначається керівництвом підприємства.
13. Вимоги норм чинного законодавства стосовно внутрішнього аудиту економічних суб'єктів мають обов'язковий характер і підлягають неухильному дотриманню.
14. Внутрішній аудит може досягнути такого самого рівня незалежності як зовнішній аудит при висловленні незалежної думки щодо фінансової звітності підприємства.
15. Внутрішній контроль має ініціативний характер: на розсуд керівництва економічного суб'єкта він може проводитися в поточному (постійному), періодичному чи одноразовому режимі.
16. У ході внутрішнього аудиту товарно-матеріальних цінностей аудитор зобов'язаний відобразити в аудиторському звіті усі виявлені ним порушення та зробити висновки з питання, хто саме здійснив крадіжку за умови її виявлення.
17. Проведення внутрішнього аудиту акціонерних товариств, товариств з обмеженою та додатковою відповідальністю в установлених законодавством випадках є обов'язковим.
18. Внутрішній аудит в інтересах власників має в установлених законодавством випадках проводитися ревізійною комісією (ревізором) чи незалежним аудитором.
19. Внутрішній аудит є одним із способів контролю за правомірністю та ефективністю діяльності усіх підрозділів підприємства.
20. При проведенні внутрішнього аудиту обов'язковим є планування роботи фахівців.
21. Внутрішній аудит здійснюється спеціально створеним на підприємстві підрозділом, який, як правило, підпорядковується у функціональному аспекті Раді директорів або Загальним зборам власників підприємства.

Завдання 12.4

У товаристві з обмеженою відповідальністю «Оріон», що займається виготовленням кондитерських виробів, створено службу внутрішнього аудиту (далі – СВА). Регулювання роботи СВА

здійснюється на підставі вимог Положення про СВА, затвердженого керівником ТОВ «Оріон». Структура і зміст Положення про СВА визначається цілями, завданнями та функціями господарюючого суб'єкта. Необхідно проаналізувати подані нижче окремі пункти Положення про СВА на відповідність їх вимогам Міжнародних стандартів професійної практики внутрішнього аудиту.

1. Вимога професіоналізму при проведенні перевірок означає відсутність у внутрішнього аудитора права на помилку.

2. Керівник СВА має бути підзвітний головному бухгалтеру та / або начальнику економічного відділу ТОВ «Оріон».

3. Втручання третіх осіб у процес визначення обсягу внутрішнього аудиту, проведення роботи та подання звітів за результатами перевірки припустимі за рішенням керівника служби внутрішнього аудиту ТОВ «Оріон».

4. Керівник ТОВ «Оріон» розробляє для СВА політику і створює процедури з ефективного управління СВА.

5. Внутрішній стандарт аудиту «Програма забезпечення і підвищення якості перевірок» вимагає, щоб керівник СВА розробив і реалізував програму підвищення якості перевірок, у рамках якої охоплюються всі аспекти внутрішнього аудиту, а також відстежується його ефективність на постійній основі.

6. Зовнішні оцінки роботи СВА підприємства повинні проводитися, як мінімум, раз на 9 років кваліфікованим і незалежним аналітиком або групою аналітиків, які не є співробітниками ТОВ «Оріон».

7. На етапі збору та документування інформації внутрішні аудитори зобов'язані формулювати висновки та представляти результати виконання аудиторського завдання на основі відповідного аналізу та оцінки.

8. На етапі аналізу та оцінки доказів внутрішні аудитори повинні документально оформляти інформацію, необхідну для обґрунтування висновків і результатів аудиторського завдання.

9. Складений за результатами внутрішнього аудиту висновок керівник СВА повинен до початку наступного звітної періоду (кварталу) довести до відома уповноважених сторін, які можуть забезпечити розгляд результатів внутрішнього аудиту з належною увагою.

Завдання 12.5

На підставі поданої нижче інформації заповнити табл. 12.2 даними, яких не вистачає:

- внутрішні правила організації та діяльність служби внутрішнього аудиту;
- національний;
- уніфікують підхід до аудиту, мають характер рекомендацій, придатні для використання всіма суб'єктами діяльності;
- суб'єкт;
- держава, професійні національні організації (наприклад, Інститут внутрішніх аудиторів в Україні);
- встановлення єдиних правил проведення внутрішнього аудиту на конкретному підприємстві;
- Інститут внутрішніх аудиторів;
- ураховують специфіку національного законодавства, стан розвитку економіки, можуть бути розроблені для окремих категорій суб'єктів господарювання;
- рівень регламентації;
- рівень організації (підприємства);
- стандарти професійної практики внутрішнього аудиту;
- національні стандарти внутрішнього аудиту.

Таблиця 12.2 Рівні регламентації внутрішнього аудиту за суб'єктами, інструментами та призначенням

?	?	Інструмент	Призначення, сфера діяльності
01	02	03	04
Міжнародний	?	?	?
?	?	?	?
?	Керівництво організації	?	?

Завдання 12.6

Необхідно:

1. Скласти наказ керівника підприємства на проведення внутрішнього операційного аудиту виробництва сільськогосподарської продукції.

2. До наказу додати програму проведення внутрішнього аудиту.
3. Наказ скласти за такою формою:

Зразок 12.1

(підприємство)

НАКАЗ

_____ р.

м. Миколаїв

№ _____

Про _____

У відповідності до плану роботи підрозділу внутрішнього аудиту

_____.

НАКАЗУЮ:

1. Здійснити внутрішній операційний аудит виробництва продукції _____ за період з _____ по _____.
2. Проведення внутрішнього аудиту доручити _____.
3. Аудит провести відповідно до затвердженої програми в термін з _____ по _____.
4. Звіт про результати перевірки надати до _____.
5. Узагальнення матеріалів перевірки та складання підсумкової документації покласти на _____ (посада, прізвище).

Керівник

І.Б.П.

Практичне заняття № 13

Тема 13. Методичні прийоми внутрішнього аудиту

План

1. Методичні прийоми внутрішнього операційного аудиту
2. Методичні прийоми внутрішнього аудиту на відповідність

Мета заняття:

- сформувати навички щодо вибору методів операційного аудиту;
- сформувати навички щодо вибору методів аудиту на відповідність;
- виконати передбачені практичні завдання.

Завдання 13.1

Питання для обговорення в аудиторії:

1. Основні завдання внутрішнього аудиту.
2. Дати характеристику порядку оцінки складу і якості інформаційного забезпечення внутрішнього аудиту.
3. В чому суть внутрішнього операційного аудиту?
4. Розкрити сутність внутрішнього аудиту на відповідність.
5. Які методичні прийоми застосовуються у ході здійснення внутрішнього операційного аудиту?
6. Які методичні прийоми застосовуються у ході здійснення аудиту на відповідність?
7. Охарактеризувати види методичних прийомів документального і фактичного контролю.

Завдання 13.2

Провести класифікацію методичних прийомів документального і фактичного контролю за наступними групами: органолептичні, розрахунково-аналітичні, документальні, узагальнення і реалізації результатів. Результати оформити в таблиці 13.1.

Таблиця 13.1 Застосування методичних прийомів при проведенні аудиту

№ з/п	Група методичних прийомів	Назва методичних прийомів	Документальний та фактичний контроль
1.	Органолептичні	Інвентаризація	Фактичний

Методичні прийоми: інвентаризація, службове розслідування, експеримент, економічний аналіз, групування недоліків, аналітичне групування, нормативно-правове регулювання, камеральна перевірка, контроль за прийняттям рішень, огляд, експертна оцінка, лабораторний аналіз, перевірка кошторису, перевірка обсягів виконаних робіт, одержання письмових і цінних пояснень, контрольна закупівля, порівняння даних, одержання довідок від третіх осіб, вибіркові спостереження, контрольні заміри, хіміко-лабораторний аналіз, коефіцієнтний аналіз, статистичні розрахунки, економіко-математичні методи.

Завдання 13.3

Провести перевірку даної господарської операції, здійснивши відповідні розрахунки та прокоментувати порушення, які виявлені в даній ситуації.

На підприємстві 18.02.2020 р. одержано за чеком № 056345 готівку на такі цілі:

- для виплати заробітної плати працівникам і службовцям – 54200 грн;
- на відрядження – 1800 грн;
- на господарські потреби – 800 грн;

За звітом касира виплачено:

18.02.2020 р. – 34500 грн заробітної плати за відомістю №16;

19.02.2020 р. – 2500 грн Іванову В. К. на відрядження за видатковим касовим ордером №12;

20.02.2020 р. – 800 грн Петрову С. П. на господарські потреби за видатковим касовим ордером №13;

21.02.2020 р. – 19000 грн заробітної плати за відомістю №17.

Завдання 13.4

Провести перевірку даної господарської операції, здійснивши відповідні розрахунки та прокоментувати порушення, які виявлені в даній ситуації.

Результати перевірки оформити у вигляді робочого документу аудитора.

Згідно з договором на касове обслуговування для підприємства встановлено ліміт каси – 300 грн. Дані касових звітів за лютий 2020 року наведено у таблиці 13.2.

Таблиця 13.2 Дані касових звітів

Дата	Залишок на початок	Надходження	Витрачання	Залишок на кінець	Утому числі на виплату заробітної плати
01.02	250	1800	1700	350	
04.02	350	11400	400	11350	11000
05.02	11350	2000	10000	3350	1000
06.02	3350	1100	-	4450	1000
07.02	4450	-	500	3950	500
08.02	3950	-	3450	500	
11.02	550	250	-	750	

Завдання 13.5

Нижче наведені назви і визначення сутності окремих форм і методичних прийомів внутрішнього аудиту. Необхідно правильно зіставити терміни з визначенням їх сутності.

1. Попередній контроль		а) перевірка точності арифметичних розрахунків у первинних документах і облікових записах або виконання аудитором самостійних розрахунків
2. Поточний контроль		б) звірка відомостей про конкретний об'єкт контролю, які містяться у різних документах
3. Подальший контроль		в) вивчення реального стану об'єктів, що перевіряються на основі огляду їх в натурі
4. Документальний контроль		г) здійснюється до початку виконання господарських операцій, які піддаються контролю, і спрямований на попередження незаконності і недоцільності їх проведення
5. Фактичний контроль		д) перевірка правильності цифрового матеріалу в документах і регістрах обліку
6. Читання документів		е) пошук інформації у обізнаних осіб у межах або за межами об'єкта перевірки

7. Рахункова перевірка		ж) аналіз і оцінка отриманої інформації, дослідження найважливіших показників роботи об'єкта внутрішнього аудиту шляхом вивчення і порівняння взаємозалежності фінансової та нефінансової інформації
8. Зіставлення (звірка) документів		з) проводиться безпосередньо в процесі здійснення операцій і спрямований на оперативне виявлення та усунення недоліків, поширення позитивного досвіду
9. Інвентаризація		и) вивчення тих чи інших документів, що характеризують стан відповідних об'єктів внутрішнього аудиту
10. Інспектування		к) здійснюється після виконання господарських операцій та спрямований, в основному, на встановлення достовірності звітних даних, а також на виявлення недоліків або позитивного досвіду
11. Спостереження		л) відповідь на запит про інформацію, що міститься в облікових записах
12. Запит		м) перевірка записів, документів або матеріальних активів
13. Підтвердження		н) дозволяє отримати, при його правильному застосуванні, достатню інформацію про наявність майна у суб'єкта перевірки та орієнтовну інформацію про стан активів і зобов'язань
14. Перерахунок		о) контроль правильності ведення обліку та складання форм звітності
15. Аналітичні процедури		п) відстеження процесу або процедури, які виконувались іншими особами

Практичне заняття № 14

Тема 14. Реалізація матеріалів внутрішнього аудиту

План

1. Аналіз та оцінка матеріалів внутрішнього аудиту.
2. Форми реалізації матеріалів внутрішнього аудиту.
3. Контроль виконання рекомендацій і пропозицій внутрішнього аудитора.

Мета заняття:

- сформулювати уявлення щодо форм реалізації матеріалів внутрішнього аудиту;
- сформувати навички аналізу і оцінки матеріалів внутрішнього аудиту;
- сформувати навички щодо організації реалізації матеріалів внутрішнього аудиту на підприємстві;
- сформувати навички щодо організації контролю за виконанням пропозицій внутрішнього аудиту і розпоряджень керівництва;
- виконати передбачені практичні завдання.

Завдання 14.1

Питання для обговорення в аудиторії:

1. Методика аналізу та оцінки матеріалів внутрішнього аудиту.
2. Який порядок документування реалізації матеріалів внутрішнього аудиту?
3. Які існують форми реалізації матеріалів внутрішнього аудиту?
4. Організація контролю виконання рекомендацій і пропозицій внутрішнього аудитора за результатами перевірки.
5. Чим відрізняється реалізація матеріалів внутрішнього і зовнішнього аудиту?
6. Що таке «ефект аудиту»?
7. Як впливають на ефективність аудиту вимоги щодо його економічності, продуктивності, рентабельності та окупності?

Завдання 14.2

Пов'язати поняття з їх визначеннями (табл. 14.1).

**Таблиця 14.1 Визначення окремих понять
реалізації матеріалів внутрішнього аудиту**

Поняття	Визначення
1. Рішення за матеріалами внутрішнього аудиту _____	А. Складається посадовими особами внаслідок незгоди з прийнятим рішенням за результатами внутрішнього аудиту
2. Допоміжний документ _____	Б. Складається внутрішнім аудитором для обґрунтування перевірених ним фактів, подій, явищ
3. Пояснення _____	В. Складається в хронологічному порядку, реєструються виявлені в ході перевірки факти господарських порушень
4. Акт інвентаризації _____	Г. Складається матеріально-відповідальними особами і додається до матеріалів внутрішнього аудиту, щоб уникнути спірних питань
5. Письмове повідомлення _____	Д. Складається відповідними особами на вимогу аудитора у виправдання або підтвердження фактів, що перевіряються
6. Скарга на рішення за матеріалами внутрішнього аудиту _____	Е. Відображає виявлену фактичну наявність господарських засобів і стан розрахунків, є самостійним джерелом доказів виявлених нестач і надлишків майна
7. Розрахунок _____	Є. Документ, відповідно до якого на підприємстві проводяться невідкладні заходи щодо усунення виявлених порушень
8. Розписка _____	Ж. Складається внутрішнім аудитором для залучення окремих осіб до виконання аудиторських процедур
9. Описи, списки, накопичувальні і порівняльні відомості _____	З. Складається залежно від конкретних обставин, виявлених фактів порушень і зібраних матеріалів у ході перевірки

Завдання 14.3

Необхідно визначити, які обов'язкові документи необхідно додати до звіту внутрішнього аудитора за умови виявлення недоліків у веденні обліку окремих об'єктів. Результати оформити у вигляді таблиці (табл. 14.2).

Таблиця 14.2 Стверджувальні документи за виявленими фактами недоліків у веденні обліку окремих об'єктів

№ з/п	Перелік порушень	Стверджуються документами
1. Касові операції		
1.1.	Нестача або надлишок готівки в касі	
1.2.	Порушення або зловживання по касових операціях	
2. Банківські та розрахунково-кредитні операції		
2.1.	Неправомірне відшкодування підзвітним особам витрат у відрядженні	
2.2.	Видача наступного авансу на відрядження без повного звітування за попередній	
2.3.	Підробки документів	
3. Збереження запасів		
3.1.	Нестачі або надлишки сировини, матеріалів, МШП тощо	
3.2.	Перевитрати сировини, будівельних матеріалів тощо	
3.3.	Неправильне списання природного убутку	
3.4.	Неправильне віднесення на собівартість запасів	

Контрольні тести модуля 3

1. Внутрішній аудит є функцією:

- а) управління;
- б) планування;
- в) фінансового контролю;
- г) внутрішнього господарського контролю.

2. До принципів внутрішнього аудиту відносять:

- а) оцінка аудиторського ризику;
- б) незалежність;
- в) відповідальність перед третіми особами;
- г) об'єктивність.

3. До початкової стадії внутрішнього аудиту відносять:

- а) укладання договору на аудиторську перевірку;
- б) складання плану;
- в) проведення тестування;
- г) аналіз і оцінка зібраних аудиторських доказів.

4. Що є спільним елементом між внутрішнім і зовнішнім аудитом?

- а) мета;
- б) результати;
- в) прийоми, способи, методи дослідження;
- г) суб'єкт аудиту.

5. Внутрішній аудит є:

- а) складовою частиною бухгалтерського обліку;
- б) елементом облікової політики;
- в) системою внутрішнього контролю;
- г) підрозділом внутрішнього контролю.

6. Служба внутрішнього аудиту підпорядкована:

- а) головному бухгалтеру;
- б) податковому інспектору;
- в) раді директорів;
- г) ревізійному відділу.

7. Роль і функції підсистеми внутрішнього аудиту визначаються:

- а) Аудиторською палатою України;
- б) чинним законодавством;

- в) керівництвом підприємства;
- г) зовнішнім аудитором-консультантом.

8. Завдання, яке не вирішує система внутрішнього аудиту:

- а) оцінка надійності систем бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю;
- б) управлінський консалтинг;
- в) контроль збереження і реальності активів і пасивів;
- г) здійснення бухгалтерського обліку активів і пасивів.

9. Якщо аудитор планує використати результати роботи підрозділу внутрішнього аудиту, то перевіряє:

- а) предмет контролю внутрішнього аудиту;
- б) виконання внутрішнім аудитором своїх обов'язків;
- в) відповідність дій внутрішнього аудиту цілям зовнішнього аудиту;
- г) нічого не перевіряє.

10. Централізована форма організації внутрішнього аудиту передбачає:

- а) внутрішні аудитори підпорядковуються головному бухгалтеру;
- б) внутрішні аудитори підпорядковуються керівнику;
- в) внутрішні аудитори підпорядковуються керівнику служби внутрішнього аудиту;
- г) внутрішні аудитори нікому не підпорядковуються.

11. Підсумковими документами роботи внутрішнього аудиту є:

- а) аудиторський звіт;
- б) звіт аудитора перед замовником;
- в) акт інвентаризації;
- г) звіт про проведення перевірки.

12. Суб'єктом внутрішнього аудиту є:

- а) сертифікований аудитор;
- б) кваліфікований працівник підприємства;
- в) головний бухгалтер підприємства;
- г) бухгалтер з оплати праці.

13. До обов'язків старшого аудитора можна віднести:

- а) призначати керівника робіт з аудиту;

- б) планування та контроль робіт з аудиту, розробка програм, уточнення методик аудиту;
- в) відповідати за якість наданих послуг.

14. Чи проводяться незалежні аудиторські перевірки підприємств, які мають внутрішні аудиторські відділи або аудиторів?

- а) не проводяться, так як підприємство може бути перевірено і власними аудиторами;
- б) проводяться вибірково, якщо підприємство збанкрутувало чи є збитковим;
- в) проводиться, якщо підприємство підлягає обов'язковому аудиту відповідно до діючого законодавства;
- г) перевірка може проводитись взагалі тільки за ініціативою власників.

15. Які функції не виконує внутрішній аудит?

- а) проведення попереднього і наступного контролю з метою допомоги керівництву і колективу ефективно виконувати свої функції;
- б) проведення експрес-аналізу показників фінансово-господарської діяльності;
- в) аналіз системи обліку, вивчення економічної ефективності управлінських рішень, розробка фінансових прогнозів і рекомендацій;
- г) складання аудиторських висновків за вимогою податківців.

16. Чи може працювати аудитором особа, яка не пройшла атестацію?

- а) не може;
- б) може, тільки якщо має економічну освіту;
- в) може працювати на посаді консультанта, помічника аудитора;
- г) може тільки бути внутрішнім аудитором підприємства.

17. Чи зменшується відповідальність зовнішнього аудитора за висловлену аудиторську думку при використанні результатів роботи внутрішнього аудитора?

- а) так, якщо зовнішній аудитор погоджується з думкою внутрішнього аудитора?
- б) так, якщо при цьому здійснено посилання в аудиторському висновку на розподіл відповідальності;

- в) ні, в жодному разі;
- г) так, якщо є згода управлінського персоналу.

18. Метою внутрішнього аудиту є:

- а) забезпечення ефективності управління і захист інтересів власників;
- б) виявлення правопорушень з боку посадовців;
- в) пошук оптимального варіанта для прийняття управлінського рішення;
- г) призначення відповідальності винним особам.

19. Яке значення для аудитора має інформація про кваліфікацію облікового персоналу замовника?

- а) забезпечує своєчасне здійснення тестів;
- б) визначає економічну ефективність контролю;
- в) вказує на можливість змови з метою зловживань;
- г) вказує на можливість досягнення завдань внутрішнього контролю щодо достовірності звітності

20. Згідно з МСА 610 «Використання роботи внутрішнього аудитора» до функцій внутрішнього аудитора не включається:

- а) перевірка та оцінювання відповідності системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю;
- б) перевірка економічності та продуктивності діяльності суб'єкта господарювання;
- в) висловлення аудиторської думки стосовно фінансової звітності;
- г) перевірка дотримання законів, нормативних актів та інших зовнішніх вимог.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Суть аудиту, його мета і завдання.
2. Історія виникнення аудиту в світі та його розвиток в Україні.
3. Законодавчо-нормативна база аудиторської діяльності в Україні.
4. Відмінність аудиту від ревізії.
5. Види аудиту, їх цілі та завдання.
6. Основні принципи аудиту.
7. Постулати аудиту.
8. Предмет і об'єкти аудиту.
9. Склад фінансової звітності та її оцінка аудитором.
10. Методи аудиту фінансової звітності.
11. Аудит облікової політики підприємства.
12. Основні завдання аудиту активів та пасивів підприємства.
13. Основні види аудиторських послуг.
14. Атестація аудиторської діяльності.
15. Суб'єкти аудиторської діяльності в Україні: порядок їх реєстрації.
16. Регулювання аудиторської діяльності в Україні.
17. Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю: структура і функції.
18. АПУ: порядок створення і основні напрямки діяльності.
19. Відповідальність аудиторів та аудиторських фірм.
20. Контроль якості роботи аудитора.
21. Міжнародні стандарти аудиту.
22. Умови домовленостей про здійснення аудиту.
23. Договір на проведення аудиту: його основні положення.
24. Поняття суттєвості в аудиті і її оцінка.
25. Зміст понять «інформаційний ризик» і «підприємницький ризик» та їх зв'язок з аудиторською діяльністю.
26. Аудиторський ризик і методика його визначення.
27. Складові загального аудиторського ризику та їх взаємозв'язок.
28. Оцінка системи внутрішнього контролю на підприємстві.
29. Суб'єкти внутрішнього контролю на підприємстві.
30. Необхідність планування аудиторської діяльності.
31. Види планів аудиторської діяльності.
32. Структура та зміст загального плану аудиторської перевірки.
33. Розробка робочої програми аудиторської перевірки.

34. Робочі документи аудитора і їх функції.
35. Вимоги до оформлення робочих документів аудитора.
36. Конфіденційність та володіння робочими документами, порядок їх зберігання.
37. Поняття аудиторських доказів, їх види.
38. Джерела і процедури отримання аудиторських доказів.
39. Поняття та склад аудиторської звітності.
40. Структура та зміст аудиторського звіту.
41. Види аудиторських звітів та їх суть.
42. Звіт аудитора перед замовником: його зміст та порядок надання.
43. Аудиторські звіти спеціального призначення.
44. Подальші події та їх вплив на результати аудиторського дослідження.
45. Аналіз та оцінка матеріалів зовнішнього аудиту.
46. Форми реалізації матеріалів зовнішнього аудиту.
47. Внутрішній аудит: суть, об'єкти та суб'єкти.
48. Відмінність зовнішнього аудиту від внутрішнього.
49. Методичні прийоми внутрішнього аудиту.
50. Контроль виконання рекомендацій і пропозицій внутрішнього аудитора.

ПОРЯДОК ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни «Аудит» здійснюється на основі поточно-модульного контролю і підсумкового контролю знань (іспит).

Поточний контроль знань здійснюється шляхом проведення усного опитування, написання контрольних робіт по вивченим темам, рішення ситуаційних задач. На практичних заняттях практикується експрес-опитування, виступи здобувачів вищої освіти по складним питанням, дискусії.

Таблиця 1 Схеми поточного і підсумкового контролю

№ змістового модуля	Форма контролю	Кількість заходів	Оцінка		Сума	
			min	max	min	max
1	2	3	4	5	6	7
I	1. Аудиторна робота в т.ч.: - контрольна робота	1	3	5	3	5
	2. Самостійна робота в т.ч.: обов'язкова					
	- домашнє завдання (задачі)	2	2	2,5	4	5
	- робота в moodle не обов'язкова	2	2	2,5	4	5
	- підготовка доповіді					3
Разом по I змістовому модулю					11	18
II	1. Аудиторна робота в т.ч.: - контрольна робота	1	3	5	3	5
	2. Самостійна робота в т.ч.: обов'язкова					
	- домашнє завдання (задачі)	2	2	2,5	4	5
	- робота в moodle не обов'язкова	2	2	2,5	4	5
	- підготовка тез на конференцію					5
Разом по II змістовому модулю					11	20

Продовження табл. 1

1	2	3	4	5	6	7
III	1. Аудиторна робота в т.ч.: - контрольна робота	1	3	5	3	5
	2. Самостійна робота в т.ч.: обов'язкова					
	- домашнє завдання (задачі)	2	3	3,5	6	7
	- робота в moodle не обов'язкова	2	2,5	3	5	6
	- підготовка наукової статті, наукової роботи, участь в олімпіаді					4
Разом по III змістовому модулю					14	22
Разом					36	60
Іспит					24	40
Разом по дисципліні					60	100

Оцінці самостійної роботи здобувача вищої освіти підлягають виконання домашніх практичних завдань та тестування в moodle.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Аудиторська палата України* : офіц. веб-сайт. URL: <http://apu.com.ua>.
2. Аудит : підручник : у 2 т. / за ред. : В. І. Грушко. 4-те вид., допов. і переробл. Київ : Ліра-К, 2019. 324 с.
3. Баранова А. О., Наумова Т. А., Кашперська А. І. Аудит : навч. посіб. Харків : ХДУХТ, 2017. 246 с.
4. Боднар Ю. В. Робочі документи аудитора. Лід Скедльюли та Програми. Аудиторська вибірка : посібн. Київ : Інформ.-аналіт. агентство, 2017. 396 с.
5. Внутрішній аудит : навч. посіб. / за ред. Ю. Б. Слободяник. Суми : ТОВ «ВПП «Фабрика друку», 2018. 248 с.
6. Костирко А. Г., Гураль Ю. І. Сучасний стан та перспективи ринку аудиторських послуг в Україні. *Modern economics*. 2017. № 2. С. 32-36. URL: <http://modecon.mnau.edu.ua/issue/2-2017/UKR/kostyrko.pdf>.
7. Костирко А. Г., Рожнова І. С., Михайленко Н. С. Організація процесу документування аудиторської перевірки. *Економіка і суспільство*. 2018. № 18. С. 928-932. URL: <http://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal-18>.
8. Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю в Україні : офіц. веб-сайт. URL: <http://www.apob.org.ua>.
9. Плаксієнко В. Я., Верига Ю. А., Кулик В. А., Карпенко Є. А. Облік, оподаткування та аудит : навч. посібн. Київ : ЦНЛ, 2019. 509 с.
10. Пшенична А. Ж. Аудит : навч. посібн. Київ: ЦУЛ, 2018. 320 с.
11. Рядська В. В., Петраков Я. В. Аудит : підруч. Київ : ЦУЛ, 2018. 416 с.

Навчальне видання

АУДИТ

Методичні рекомендації

Укладачі:

Дубініна Марина Вікторівна

Чебан Юлія Юріївна

Козаченко Лілія Анатоліївна

Костирко Алла Георгіївна

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 7

Тираж 25 прим.

Надруковано у видавничому відділі

Миколаївського національного аграрного університету

54020, м. Миколаїв, вул. Георгія Гонгадзе, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.